

Palvelusopimus asiakas- ja potilastietojärjestelmästä

Versio 3.0

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
1.1	Sopijapuolet	6
1.2	Määritelmät	6
1.3	Sopimuksen tausta ja tarkoitus	6
2	SOPIMUKSEN KOHDE	7
2.1	Sopimuksen kohde	7
2.2	Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämis- ja tuottamisvastuun muutokset	7
3	JÄRJESTELMÄN KÄYTTÖOIKEUS	8
3.1	Järjestelmä	8
3.2	Päivitykset	9
3.3	Loppukäyttäjät	9
3.4	Palveluportaalikäyttäjät	10
3.5	Kansalaiskäyttäjät	10
3.6	Käyttöoikeuden siirtäminen	10
4	PROJEKTIT	10
4.1	Tämän sopimuksen perusteella toteutettavat Projektit	10
4.2	Ilmoitusvelvollisuus Projektin viivästymisestä ja aikataulun muutokset	10
4.3	Sopimussakko Projektin viivästymisestä	11
4.4	Järjestelmätoimittajan esittämä suunnitelma sopimussakon välttämiseksi	12
4.5	Projektin lopputuloksen hyväksyminen	12
4.6	Tuotantokäytön aloittaminen	13
4.7	Takuu	13
4.7.1	Takuuaika ja takuun sisältö	13
4.7.2	Takuuseen liittyvät Asiakkaan vastuut	14
4.7.3	Takuun rajaukset	14
5	PALVELUT	15
6	JÄRJESTELMÄTOIMITTAJAN VELVOLLISUUDET JA JÄRJESTELMÄÄ KOSKEVAT VAATIMUKSET	15
6.1	Yleiset velvollisuudet	15
6.2	Järjestelmän ominaisuudet ja käyttökelpoisuus	15
6.3	Avoimia rajapintoja koskevat vaatimukset	16
6.4	Yhteentoimivuusvelvoite	16
6.5	Järjestelmän muutokset	16
6.6	Lainsäädännön ja viranomaismääräysten muutokset	17
6.7	Asiakasta ja Tilaajia koskevat hallinnolliset muutokset	18
6.8	Kehittämisvelvollisuus	18
6.9	Järjestelmätoimittajan informointivelvollisuus	19

6.10	Yhteistyövelvoite	19
6.11	Raportointi	20
6.12	Dokumentaatio.....	20
6.13	Sopimuksen kohteen toteuttamisen paikka.....	20
6.14	Kieli	20
6.15	Henkilöstö	21
6.15.1	Henkilöstön osaaminen	21
6.15.2	Projektien avainhenkilöt.....	21
6.15.3	Muut kuin Projektin avainhenkilöt.....	22
6.15.4	Henkilön jättäminen hyväksymättä ja vaihtaminen.....	22
6.15.5	Työskentely Asiakkaan, Tilaajan tai Käyttöpalvelutoimittajan tiloissa	22
6.15.6	Turvallisuus selvitys.....	22
6.16	Vakuutukset	23
6.17	Järjestelmätöimittajan tilaajavastuulain mukaisten velvoitteiden seuraaminen	23
6.18	Järjestelmätöimittajan kilpailuoikeudellinen vakuutus.....	23
6.19	Järjestelmätöimittajan lainsäädännön noudattamiseen liittyvä vakuutus.....	23
6.20	Toiminta poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa	24
6.21	Jatkuvuudenhallinta.....	24
7	TIETOTURVALLISUUS.....	25
7.1	Salassapito	25
7.1.1	Sopijapuolten salassapitovelvollisuus.....	25
7.1.2	Poikkeukset salassapitovelvollisuuden noudattamiseen	25
7.1.3	Asiakkaan oikeus vaatia tietoturvasitoumuksen allekirjoittamista	26
7.1.4	Aineiston luovuttaminen sopimuksen ja sopijapuolten yhteistyön päättymisen jälkeen.....	27
7.1.5	Julkisuuslainsäädännön noudattaminen.....	27
7.1.6	Sopimuksen julkisuus.....	27
7.2	Tietoturva, tietosuoja ja Henkilötietojen käsittely	27
8	ASIAKKAAN VELVOLLISUUDET	28
8.1	Myötävaikutusvelvollisuus	28
8.2	Asiakkaan informointivelvollisuus	29
8.3	Asiakkaan ja Tilaajien toimitilat, laitteet ja ohjelmistot	29
8.4	Asiakkaan henkilöstö	29
8.5	Asiakkaan vastuu Järjestelmän käytöstä.....	29
9	YHTEISTYÖ	30
9.1	Yhteistyö	30
9.2	Tiedon jakaminen	31
9.3	Kokoukset.....	31

9.4	Tiedoksiannot ja yhteystiedot	31
9.5	Yhteyshenkilöt ja Asiakkaan puolesta tilausten tekemiseen oikeutetut henkilöt	31
9.6	Sopimuksen muuttaminen	31
9.7	Auditointi	32
9.8	Yhteinen tuotekehitys.....	32
9.9	Asiakkaan toteuttamat muutokset ja Järjestelmätoimittajan tarkastusoikeus	33
9.10	Puitejärjestelytilaajat	33
10	ALIHANKINTA.....	33
10.1	Järjestelmätoimittajan oikeus ja velvollisuus käyttää alihankkijoita	33
10.2	Järjestelmätoimittajan vastuu alihankkijoistaan	34
10.3	Asiakkaan alihankkijat.....	35
11	IMMATERIAALIOIKEUDET.....	35
11.1	Aiemmat oikeudet	35
11.2	Järjestelmän immateriaalioikeudet ja käyttöoikeus	36
11.3	Tuotokset	36
11.4	Dokumentaatio.....	37
11.5	Asiakkaan aineisto	37
11.6	Vastuu immateriaalioikeuksista.....	38
11.7	Lähdekoodin luovuttaminen tai tallettaminen.....	39
12	HINNAT JA MAKSUEHDOT.....	41
12.1	Maksuja koskevien sopimusehtojen tyhjentyvyys.....	41
12.2	Järjestelmän käyttöoikeus.....	42
12.2.1	Loppukäyttäjät	42
12.2.2	Palveluportaalikäyttäjät.....	42
12.2.3	Kansalaiskäyttäjät.....	42
12.3	Projektit	42
12.3.1	Projektien hinnoittelu.....	42
12.3.2	Kiinteähintaiset Projektit	43
12.3.3	Kuukausittain veloitettavat tavoitehintaiset Projektit.....	43
12.3.4	Välitavoitteiden saavuttamiseen sidotut tavoitehintaiset Projektit.....	44
12.3.5	Aikaperusteisesti veloitettavat Projektit	44
12.3.6	Muut Projektien hinnoittelutavat	44
12.4	Lisätyö.....	45
12.5	Ilman kirjallista tilausta suoritettu tai työmääräarvion ylittävä lisätyö.....	45
12.6	Kulut ja kustannukset.....	45
12.7	Hinnanmuutokset	46
12.8	Valuuttakurssien muutokset	47

12.9	Maksuehdot	47
12.10	Sopimussakot	48
12.11	Jatkuvat Palvelut.....	48
12.12	Jatkuvien Palveluiden veloituksen aloittaminen	49
12.13	Erikseen tilattavat palvelut.....	49
12.14	Benchmark-tutkimus	49
13	VAHINGONKORVAUS	50
13.1	Sopijapuolen oikeus vahingonkorvaukseen	50
13.2	Vastuunrajoitus	51
13.3	Hankintalain mukainen seuraamus	52
13.4	Ylivoimainen este.....	52
14	SOPIMUKSEN SIIRTÄMINEN	53
15	SOPIMUKSEN VOIMASSAOLO JA PÄÄTTYMINEN.....	53
15.1	Sopimuskausi ja irtisanominen.....	53
15.2	Sopijapuolen oikeus sopimuksen päättämiseen konkurssin, selvitystilan tai ylivoimaisen esteen perusteella	54
15.3	Sopijapuolen oikeus sopimuksen purkamiseen.....	54
15.4	Sopimuksen ennakaisen päättämisen tai purkamisen seuraukset	55
15.4.1	Neuvotteluvollisuus	55
15.4.2	Sovellettavat vahingonkorvausehdot	55
15.4.3	Sopimuksen päättämisen tai purkamisen seuraukset, jos sopimus päätetään tai puretaan ennen Pilottiprojektin takuuajan päättymistä	55
15.4.4	Sopimuksen päättämisen tai purkamisen seuraukset, jos sopimus päätetään tai puretaan Pilottiprojektin takuuajan päättymisen jälkeen, ennen Toimitussopimuksen päättymistä	56
15.4.5	Sopimuksen päättämisen tai purkamisen seuraukset, jos sopimus päätetään tai puretaan Toimitussopimuksen päättymisen jälkeen	56
15.5	Sopimuksen osittainen päättäminen	57
15.6	Asiakkaan oikeus hinnanalennukseen	57
15.7	Voimaan jäävät ehdot.....	58
15.8	Järjestelmätöimittajan avustamisvelvoite.....	58
15.9	Asiakkaan oikeus jatkaa Järjestelmän käyttöä sopimuksen päättymisen jälkeen	59
16	SOPIMUSAINESTO JA RIITAISUUKSIEN RATKAISU.....	60
16.1	Sopimusasiakirjat ja soveltamisjärjestys	60
16.2	Sovellettava lainsäädäntö ja riitaisuuksien ratkaisu	62
17	SOPIMUSKAPPALEET JA ALLEKIRJOITUKSET	62

1 Johdanto

1.1 Sopijapuolet

1. Yritys (Järjestelmätoimittaja)
Osoite
Y-tunnus
2. Apotti Oy (Asiakas)
Osoite
Y-tunnus

1.2 Määritelmät

Tässä sopimuksessa käytetään liitteessä A mainittuja määritelmiä.

Viittaus sopimuksen liitteeseen tarkoittaa viittausta kyseiseen liitteeseen sekä liitteessä edelleen viitattuihin liitteisiin.

1.3 Sopimuksen tausta ja tarkoitus

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS), Helsingin kaupunki, Kauniaisten kaupunki, Kirkkonummen kunta, Vantaan kaupunki sekä KL-Kuntahankinnat Oy ovat tehneet Järjestelmätoimittajan kanssa Hankintasopimuksen asiakas- ja potilastietojärjestelmän toimituksesta ja siihen liittyvistä palveluista.

Tämä sopimus on Hankintasopimuksessa mainittu Palvelusopimus, jossa määritetään muun muassa Järjestelmän käyttöoikeus ja jonka ehtojen mukaisesti Järjestelmätoimittaja suorittaa Asiakkaalle ja Tilaajille Järjestelmään liittyviä palveluita.

Sopijapuolet tekevät samalla päivämäärällä tämän sopimuksen kanssa erillisen Toimitussopimuksen Järjestelmän toimituksesta.

2 Sopimuksen kohde

2.1 Sopimuksen kohde

Tämän sopimuksen kohteena ovat Järjestelmän käyttöoikeus ja Puitejärjestelytilaajien ja kohdan 2.2 mukaiset käyttöönotot sekä Järjestelmään liittyvät liitteissä PS2.1 ja PS2.2 kuvatut palvelut.

Asiakkaalla ja Tilaajilla on oikeus tilata palveluita myös muilta toimittajilta.

2.2 Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämis- ja tuottamisvastuun muutokset

Sopimuksen allekirjoitushetkellä meneillään olevasta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksesta tai muista sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevista uudistuksista tai sopimuksista saattaa seurata esimerkiksi muutoksia sosiaali- ja terveystietojärjestelmien järjestämis- ja tuottamisvastuuihin sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien yhtenäistämistarpeita HYKS-erityisvastuualueella ja Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän alueella tai niitä vastaavalla sote-alueella. Asiakkaalla on tämän vuoksi oikeus laajentaa sopimuksen kohdetta seuraavasti:

- Oikeus tilata Järjestelmätoimittajalta tämän sopimuksen mukaisina erikseen sovittuina Erillisprojekteina tai lisätyönä asiantuntijapalveluita, joiden tavoitteena on yhtenäistää asiakas- ja potilastietojärjestelmien toimivuutta toteuttamalla esimerkiksi yhteentoimivuuksia Järjestelmän sekä muiden HYKS-erityisvastuualueella ja Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän alueella tai niitä vastaavalla sote-alueella käytettävien asiakas- ja potilastietojärjestelmien tai muiden tietojärjestelmien kanssa. Järjestelmätoimittaja sitoutuu tällöin toimimaan hyvässä yhteistyössä Asiakkaan, sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden sekä muiden toimittajien kanssa mahdollisimman yhtenäisen palvelukokonaisuuden luomiseksi koko HYKS-erityisvastuualueelle ja Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän alueelle tai niitä vastaavalle sote-alueelle.
- Oikeus laajentaa sopimuksen kohdetta siten, että Tilaajiksi voivat tulla kaikki HYKS-erityisvastuualueella ja Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän alueella tai niitä vastaavalla sote-alueella sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita tuottavat julkishallinnon organisaatiot, joita Tilaajien lisäksi sopimuksen allekirjoitushetkellä ovat Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystietojärjestelmä Eksoten, Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä Carean sekä Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän toimialueen kunnat ja kuntayhtymät. Tällöin kyseiset organisaatiot tulevat samaan asemaan kuin Puitejärjestelytilaajat.

Asiakas päättää sopimuksen kohteen laajentamisesta voimassa olevan hankinta- ja muun lainsäädännön vaatimukset huomioiden.

Järjestelmätoimittaja toteuttaa mahdollisen edellä kuvatun laajennuksen tämän sopimuksen mukaisin ehdoin. Sopijapuolet neuvottelevat laajentamisen käytännön toteutuksesta ja sen hinnasta liitteen D1 mukaisesti.

3 Järjestelmän käyttöoikeus

3.1 Järjestelmä

Järjestelmätoimittaja myöntää Asiakkaalle Järjestelmään tämän sopimuksen mukaista maksua vastaan ei-yksinomaisen, pysyvän, tämän sopimuksen ehtojen mukaisen käyttöoikeuden. Käyttöoikeus sisältää pysyvän käyttöoikeuden liitteessä C1 mainittuihin Valmisohjelmistoihin kohdan 15.9 ja kyseisten Valmisohjelmistojen lisenssiehtojen mukaisesti.

Käyttöoikeus kattaa Järjestelmän käytön tuotanto-, testaus-, kehitys- ja koulutusympäristöissä kaikilla päätelaitteilla ja kaikkien Järjestelmään liitettävien laitteiden osalta. Käyttöoikeus on voimassa Suomessa. Loppukäyttäjät voivat kuitenkin käyttää Järjestelmää Suomen rajojen ulkopuolelta, jos kyse on Tilaajien tehtävien hoitamisesta ja käyttö kohdistuu Tilaajien asiakkaisiin tai potilaisiin. Lisäksi Kansalaiskäyttäjät voivat käyttää asiakas- ja potilasportaalia Suomen rajojen ulkopuolelta käsin.

Asiakas ei tarjoa Järjestelmää edelleen muille kuin Tilaajille eikä toimi palvelukeskuksena muihin kuin Tilaajiin nähden, ellei kohdasta 3.3 muuta johdu.

Liite C2 sisältää Valmisohjelmistojen vakiomuotoiset lisenssiehdot. Järjestelmätoimittaja vastaa siitä, että Valmisohjelmistojen lisenssiehtojen mukainen käyttöoikeus kattaa tämän sopimuksen mukaisen käytön. Asiakas sitoutuu noudattamaan soveltuvien lisenssiehtojen määräyksiä. Lisenssiehdot eivät miltään osin rajoita Järjestelmätoimittajan Toimitussopimuksen ja Palvelusopimuksen mukaisia velvollisuuksia ja vastuita.

Sopijapuolet voivat halutessaan sopia erikseen, että Asiakas ja Tilaajat voivat hyödyntää Asiakkaalla tai Tilaajilla ennestään olevia Valmisohjelmistojen tai Järjestelmään Liittyvien Ohjelmistojen käyttöoikeuksia tai että Asiakas ja Tilaajat voivat hankkia niitä suoraan kolmansilta osapuolilta. Käyttöoikeuksien hankintatavalla ei ole merkitystä sopijapuolten vastuun suhteen.

3.2 Päivitykset

Käyttöoikeus sisältää kaikki Järjestelmän ja siihen sisältyvien Valmisohjelmistojen ja Tuotosten korjaukset, Päivitykset ja versionvaihdot, jotka julkaistaan ennen tämän sopimuksen voimassaoloajan päättymistä. Jos Valmisohjelmisto on korvattu uudella valmisohjelmistolla, jonka käyttötarkoitus ja toiminnallisuudet ovat pysyneet olennaisilta osin samana korvattuun Valmisohjelmistoon verrattuna, eikä korvatulle Valmisohjelmistolle ole enää saatavissa tukea ja ylläpitoa, käyttöoikeus siirtyy koskemaan uutta Valmisohjelmistoa. Asiakas varaa tällöin tilaisuuden varmistaa, että uusi Valmisohjelmisto täyttää edelleen sopimuksen mukaiset vaatimukset.

Sopijapuolet sopivat Valmisohjelmistojen Päivitysten ja versionvaihtojen käyttöönotosta liitteen D1 mukaisesti. Järjestelmätoimittajan tulee tarjota tämän sopimuksen mukaiset palvelut vähintään Valmisohjelmiston uusimmalle ja sitä edeltävälle versiolle, ellei toisin ole sopijapuolten välillä sovittu.

Jos Valmisohjelmisto pitää Asiakkaasta riippumattomasta syystä vaihtaa esimerkiksi tietoturvapäivitysten päättymisen vuoksi, vastaa Järjestelmätoimittaja siitä aiheutuvista kustannuksista.

3.3 Loppukäyttäjät

Asiakas voi myöntää tämän sopimuksen mukaisia lisenssimaksuja vastaan Järjestelmän käyttöoikeuden Loppukäyttäjille, jotka työskentelevät jonkun seuraavista organisaatioista palveluksessa:

- Tilaaja tai Asiakas
- Tilaajan tai Asiakkaan kanssa samaan konserniin kuuluva organisaatio
- Tilaajan tai Asiakkaan alihankkija
- Tilaajalle tai Asiakkaalle palveluja tuottava julkinen tai yksityinen sosiaali- tai terveydenhuollon toimintayksikkö tuottaessaan kyseistä palvelua
- ulkopuolinen organisaatio, jolla on oikeus katsoa tai päivittää asiakkaan tai potilaan tietoja, tuottaessaan kyseistä palvelua
- Käyttöpalvelutoimittaja tai muu vastaava Asiakkaalle tai Tilaajalle Järjestelmän käyttöön liittyviä palveluita tuottava organisaatio tuottaessaan kyseistä palvelua.

Jokaisella Loppukäyttäjällä on työtehtäviensä edellyttämä, määrällisesti rajoittamaton käyttöoikeus Järjestelmään. Asiakas määrittelee tarvittavat käyttövaltuuksien rajoitukset.

Loppukäyttäjien käyttöoikeudet eivät ole henkilöön tai organisaatioon sidottuja, vaan Asiakkaalla on oikeus siirtää käyttöoikeuksia Loppukäyttäjältä toiselle riippumatta siitä, minkä tässä kohdassa mainitun organisaation palveluksessa Loppukäyttäjä on. Jos yksittäinen Loppukäyttäjä työskentelee useamman kuin

yhden edellä mainitun organisaation palveluksessa, hän tarvitsee vain yhden käyttöoikeuden.

3.4 Palveluportaalikäyttäjät

Palveluportaalikäyttäjällä on oikeus käyttää Järjestelmää ainoastaan palveluportaalin välityksellä. Muilta osin Palveluportaalikäyttäjiin sovelletaan samoja ehtoja kuin Loppukäyttäjiin.

3.5 Kansalaiskäyttäjät

Asiakas voi myöntää tämän sopimuksen mukaisia lisenssimaksuja vastaan Järjestelmän asiakas- ja potilasportaalin määrällisesti rajoittamattoman käyttöoikeuden Kansalaiskäyttäjille, joita ovat kaikki henkilöt, joille Tilaaajat tuottavat sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita.

3.6 Käyttöoikeuden siirtäminen

Tämän kohdan mukainen Järjestelmän käyttöoikeus siirtyy kohdan 14 mukaisen sopimuksen siirtämisen yhteydessä.

4 Projektit

4.1 Tämän sopimuksen perusteella toteutettavat Projektit

Asiakas voi tilata Järjestelmätoimittajalta Erillisprojekteja esimerkiksi Puitejärjestelytilaajien tai kohdan 2.2 mukaisia käyttöönottoja ja liitteen PS2.1 mukaisia erikseen tilattavia palveluita varten. Järjestelmätoimittaja sitoutuu toteuttamaan tämän sopimuksen mukaisin ehdoin vähintään Puitejärjestelytilaajien käyttöönotot ja sellaiset Asiakkaan kohtuullisesti pyytämät palvelut, jotka edellyttävät Järjestelmätoimittajan panosta ja jotka ovat Asiakkaan tai Tilaajan toiminnan kannalta tarpeellisia.

Projektit toteutetaan liitteiden PS2.1 ja H mukaisesti. Projektisuunnitelmassa voidaan sopijapuolten yhteisellä päätöksellä poiketa edellä mainittujen liitteiden sisällöstä.

4.2 Ilmoitusvelvollisuus Projektin viivästymisestä ja aikataulun muutokset

Mikäli sopijapuoli havaitsee, että Projekti tai sen projektisuunnitelmassa mainittu osakokonaisuus tulee viivästymään projektisuunnitelman mukaisesta aikataulusta tai että viivästys on todennäköinen, sopijapuolen on viipymättä

ilmoitettava toiselle sopijapuolelle viivästymisestä sekä sen vaikutuksista aikatauluun. Viivästyksen vaikutukset käsitellään liitteen D1 mukaisesti.

Edellä tarkoitettu ilmoitus ei vähennä Järjestelmätoimittajan vastuuta viivästyksestä, eikä Asiakkaan voida katsoa hyväksyneen viivästystä tai uutta aikataulua ilmoituksen tai siihen annetun vastauksen perusteella, ellei kohdasta 4.4 muuta johdu.

Projektin aikataulua on pidennettävä yhtä pitkällä ajalla, kuin minkä Asiakkaasta, Tilaajasta tai niiden vastuulla olevasta syystä johtuva viivästys on kestänyt ja minkä Järjestelmätoimittaja kohtuudella tarvitsee töiden uudelleen käynnistämiseen.

4.3 Sopimussakko Projektin viivästymisestä

Jos Projekti viivästyy Järjestelmätoimittajan vastuulla olevasta syystä, Järjestelmätoimittaja on velvollinen maksamaan Asiakkaalle sopimussakkoa, ellei kohdasta 4.4 muuta johdu. Sakko on 0,5 prosenttia viivästyneen Projektin hinnasta jokaiselta alkavalta seitsemän vuorokauden pituiselta ajanjaksolta, jolla Järjestelmätoimittaja ylittää sovitun määräpäivän.

Tämän kohdan perusteella maksetut sopimussakot eivät voi kuitenkaan yksittäisen viivästyneen Projektin osalta ylittää määrää, joka vastaa 7,5 prosenttia kyseisen Projektin hinnasta.

Sopijapuolet voivat liitteen D1 mukaisesti sopia yllä mainitun sopimussakon jakamisesta osaprojekteille. Sopijapuolet eivät kuitenkaan voi muuttaa sopimussakon enimmäismäärää.

Sopimussakon lisäksi Asiakkaalla on oikeus saada vahingonkorvausta sopimussakon ylittävästä, viivästyksestä johtuvasta Asiakkaalle aiheutuvasta välittömästä vahingosta. Tilaajalle aiheutunutta vahinkoa pidetään Asiakkaalle aiheutuneena vahinkona.

Järjestelmätoimittajalla ei ole oikeutta saada sopimussakkoa, mikäli Projekti tai sen osa viivästyy Asiakkaasta, Tilaajasta tai niiden vastuulla olevasta syystä johtuen. Järjestelmätoimittajalla on kuitenkin oikeus kohtuulliseen korvaukseen Asiakkaasta, Tilaajasta tai niiden vastuulla olevasta syystä johtuvasta muusta kuin vähäisenä pidettävästä viivästyksestä, jos Järjestelmätoimittaja pystyy näyttämään siitä aiheutuvan Järjestelmätoimittajalle ylimääräisiä kustannuksia, ja Asiakkaan ja Tilaajan olisi ollut ennakolta mahdollista välttää viivästyminen. Järjestelmätoimittajan vaatimus käsitellään liitteen D1 mukaisesti.

4.4 Järjestelmätoimittajan esittämä suunnitelma sopimussakon välttämiseksi

Asiakas voi yhden kerran jokaista kohdan 4.3 mukaiseen sopimussakkoon johtavaa viivästystä kohden lykätä sopimussakon vaatimista, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

- Järjestelmätoimittaja on ilmoittanut Asiakkaalle ennakoidusta viivästyksestä kohdan 4.2 mukaisesti viipymättä ja joka tapauksessa ennen määräaikaa, jonka ylittyminen johtaisi sopimussakkoon
- Järjestelmätoimittaja on esittänyt ilmoituksen yhteydessä tai viikon kuluessa sen jälkeen Asiakkaalle kohtuullisen ja toteuttamiskelpoisen suunnitelman viivästyksen aiheuttavien syiden poistamiseksi ja lisäviivästyksen välttämiseksi
- Järjestelmätoimittajan mahdollisesti esittämä lisäaika on kohtuullinen eikä aiheuta merkittävää haittaa Asiakkaalle tai Tilajille.

Sopijapuolten tulee käsitellä edellä mainittu suunnitelma ja tehdä siihen tarvittavat muutokset viipymättä liitteen D1 mukaisesti. Asian käsittely tulee sopijapuolen pyynnöstä eskaloida ylemmälle päätöksentekotasolle.

Jos sopijapuolten yhdessä hyväksymä edellä mainittu suunnitelma toteutuu siinä mainitussa aikataulussa, Asiakas voi luopua sopimussakon vaatimisesta.

Jos suunnitelma ei toteudu siinä mainitussa aikataulussa

Järjestelmätoimittajan vastuulla olevasta syystä, kohdan 4.3 mukainen sopimussakko tulee Järjestelmätoimittajan maksettavaksi. Sopimussakko lasketaan alkuperäisestä määräpäivästä lukien, elleivät sopijapuolet ole yhdessä toisin sopineet.

4.5 Projektin lopputuloksen hyväksyminen

Projektin lopputuloksen hyväksymisestä päättää Asiakas. Asiakkaan tulee hyväksyä Projektin lopputulos, jos se täyttää liitteen H mukaiset tai erikseen yhdessä sovitut hyväksymiskriteerit ja Järjestelmätoimittaja on täyttänyt Projektiin liittyvät sopimuksen mukaiset velvollisuutensa. Vähäiset Virheet eivät estä Projektin lopputuloksen hyväksymistä. Projektin hyväksymismenettely on liitteen H mukainen, elleivät sopijapuolet ole muuta sopineet.

Asiakkaan tulee pyrkiä ilmoittamaan mahdollisimman pian

Järjestelmätoimittajalle sellaisista havaitsemistaan Virheistä, joiden Asiakas katsoo estävän Projektin lopputuloksen hyväksymisen. Asiakkaan tulee käytettävissään olevin kohtuullisin keinoin myötävaikuttaa tällaisten Virheiden korjaamiseen ja antaa Järjestelmätoimittajalle tiedot, jotka se tarvitsee niiden korjaamista varten.

Järjestelmätoimittajan tulee avustaa Asiakasta hyväksymistestauksessa liitteen H mukaisesti tai erikseen sovittavalla tavalla.

Projektin lopputulos katsotaan hyväksytyksi myös, jos Asiakas ei ole ilmoittanut Virheistä tai testaamisen esteestä liitteessä H mainitussa tai erikseen sovitussa määräajassa.

4.6 Tuotantokäytön aloittaminen

Asiakas päättää Tuotantokäytön aloittamisesta, ja siitä sovitaan tarkemmin liitteen D1 mukaisesti. Jos Projektin lopputulosta ei ole sitä ennen hyväksytty, se katsotaan hyväksytyksi siltä osin kuin se on otettu Tuotantokäyttöön.

4.7 Takuu

4.7.1 Takuu-aika ja takuun sisältö

Järjestelmätoimittaja antaa Projektin lopputulokselle tämän kohdan mukaisen takuun. Takuu-aika alkaa Projektin lopputuloksen hyväksymisestä ja päättyy kuuden kuukauden kuluttua siitä.

Järjestelmätoimittajan on kustannuksellaan korjattava takuu-aikana Projektin lopputuloksessa ilmenevät Virheet tai toimitettava virheellisen lopputuloksen tilalle uusi lopputulos. Takuukorjaukseen sisältyy myös korjausta vastaavien muutosten tekeminen dokumentaatioon.

Järjestelmätoimittaja voi tarvittaessa väliaikaisesti kiertää Virheen esimerkiksi käyttämällä sellaista konfiguraatiota, joka on jossain aiemmassa tämän sopimuksen tai Toimitussopimuksen mukaisessa toteutuksessa havaittu toimivaksi.

Järjestelmätoimittaja pyrkii korjaamaan tai kiertämään myös Vähäiset Virheet. Jos korjaaminen tai kiertäminen ei ole kohtuullisin keinoin mahdollista, Järjestelmätoimittaja voi toteuttaa Vähäisten Virheiden korjauksen seuraavassa Päivityksessä tai sopijapuolet voivat sopia niiden käsittelystä erikseen.

Sopijapuolet sopivat tarkemmin erikseen takuukorjauksen toteuttamisen prioriteetista ja siihen liittyvistä käytännön asioista. Jos muuta ei ole sovittu, takuukorjaus on aloitettava viipymättä Järjestelmätoimittajan saatua takuuvuorituksen täyttämiseksi tarpeelliset tiedot, ja se on saatettava valmiiksi kohtuullisessa ajassa. Jos Projektin lopputulos kuuluu Palvelusopimuksen mukaisen ylläpidon piiriin, tulee takuukorjaus suorittaa sovitun palvelutason mukaisesti. Projektin lopputuloksen takuu-aika pitenee sillä aikamäärällä, jona sitä ei Virheen vuoksi ole voitu käyttää sovitun palvelutason mukaisesti, ellei palvelutason alitus ole vähäinen.

Mikäli Projektin lopputuloksessa oleva Virhe johtuu liitteessä C1 mainitusta Kolmannen Osapuolen Valmisohjelmistosta, Järjestelmätoimittaja pyrkii

korjaamaan Virheen. Jos tämä ei ole kohtuudella mahdollista, Järjestelmätoimittaja kiertää Virheen. Järjestelmätoimittaja hoitaa Virheen selvittelyn ja asentaa Virheen korjauksen omalla kustannuksellaan sekä lisäksi ohjeistaa Asiakasta ja tekee tarvittavat muutokset dokumentaatioon.

Mikäli Projektin lopputuloksessa oleva Virhe johtuu liitteessä C1 mainitusta Järjestelmään Liittyvästä Ohjelmistosta, Järjestelmätoimittaja paikantaa Virheen Järjestelmään Liittyvään Ohjelmistoon ja pyrkii Asiakkaan kirjallisesta pyynnöstä yhteistyössä kolmannen osapuolen kanssa korjaamaan tai kiertämään sen. Järjestelmätoimittaja hoitaa Virheen paikannuksen omalla kustannuksellaan, mutta saa veloittaa Asiakkaan kirjallisesta pyynnöstä tekemästään muusta lisätyöstä kohdan 12.4 mukaisesti.

Järjestelmätoimittaja tekee takuukorjauksen Asiakkaan tai Tilaajan toimitiloissa, jos takuukorjauksen tekeminen sitä edellyttää. Tällöin Asiakkaan on asetettava Projektin lopputulos Järjestelmätoimittajan käyttöön tarvittavaksi ajaksi.

Jos takuukorjauksen toteuttaminen johtaa samalla Järjestelmän jonkin muun osan laadun paranemiseen, Järjestelmätoimittajalla ei ole oikeutta saada paranemisesta korvausta.

4.7.2 Takuuseen liittyvät Asiakkaan vastuut

Ilmoittaessaan Virheistä Asiakkaan tulee mainita, että Asiakas katsoo Virheen kuuluvan tässä kohdassa sovitun takuun piiriin.

Asiakkaan tulee käytettävissään olevin kohtuullisin keinoin myötävaikuttaa takuukorjauksen tekemiseen ja antaa Järjestelmätoimittajalle tiedot, jotka se tarvitsee takuukorjauksen tekemistä varten.

Jos Asiakkaan Järjestelmätoimittajalle ilmoittama Virhe ei sisälly kohdan 4.7 mukaisen takuuseen, saa Järjestelmätoimittaja veloittaa sille aiheutuneesta lisätyöstä kohdan 12.4 mukaisesti. Järjestelmätoimittajalla ei kuitenkaan ole veloitusoikeutta, jos sille aiheutunut lisätyö on vähäinen.

4.7.3 Takuun rajaukset

Järjestelmätoimittaja ei vastaa sellaisista Virheistä, jotka ovat aiheutuneet Asiakkaan, Tilaajien tai kolmannen osapuolen ilman Järjestelmätoimittajan lupaa tekemistä muutoksista Järjestelmään tai muista Järjestelmätoimittajan vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevista toimista.

Jos jokin lopputulos on hyväksytysti toteutettu aiemassa Projektissa, ja sitä hyödynnetään täysin sellaisenaan myöhemmin toteutetussa Projektissa, ei lopputulokselle myönnetä uutta takuuta, paitsi siltä osin kuin kyse sellaisesta Virheestä, joka ei aiemmin ole tullut esille.

5 Palvelut

Järjestelmätoimittajan Asiakkaalle ja Tilaajille toteuttamat palvelut on kuvattu liitteissä PS2.1 ja PS2.2.

6 Järjestelmätoimittajan velvollisuudet ja Järjestelmää koskevat vaatimukset

6.1 Yleiset velvollisuudet

Järjestelmätoimittaja sitoutuu toteuttamaan sopimuksen kohteen

- huolellisesti
- sovitun mukaisesti
- sopimuksen edellyttämällä ammattitaidolla
- lainsäädäntöä noudattaen
- sovitussa aikataulussa.

Järjestelmätoimittaja sitoutuu pitämään yllä sopimuksen kohteeseen liittyvien tuotteiden, teknologioiden ja menetelmien hyvää ja ajantasaista asiantuntemusta omalla kustannuksellaan. Ajantasainen tarkoittaa myös sopimuksen solmimisen jälkeen ilmestyvien uusien tai korvaavien tuoteversioiden tai vastaavien osaamista ja siihen tarvittavia työmenetelmiä.

Järjestelmätoimittajalla on oltava kaikki resurssit, laitteet, työvälineet, lisenssit ja toimitilat, joita Järjestelmätoimittaja tarvitsee sopimuksen kohteen toteuttamiseen, lukuun ottamatta asioita, jotka on tässä sopimuksessa yksilöity nimenomaisesti Asiakkaan tai Tilaajan vastuulle kuuluviksi.

6.2 Järjestelmän ominaisuudet ja käyttökelpoisuus

Järjestelmätoimittaja vastaa siitä, että Järjestelmä sisältää liitteessä B1 sovitut Järjestelmän ominaisuudet ja että se toimii liitteessä L kuvatuissa käyttöympäristöissä.

Järjestelmätoimittaja vastaa siitä, ettei se heikennä Järjestelmää sopimuskaudella Toimitussopimuksen kohdan 6.2 toisessa kappaleessa mainitun toiminnallisen laajuuden ja laadun, käytettävyyden sekä mukautettavuuden kannalta.

Asiakas määrittelee ja päättää missä tilanteissa ja millä edellytyksillä tietoa voidaan lainsäädännön mukaisesti jakaa terveydenhuollon ja sosiaalihuollon palveluntarjoajien sekä Järjestelmää käyttävien organisaatioiden välillä.

Järjestelmätoimittaja sitoutuu toteuttamaan yhteistyössä Asiakkaan kanssa Järjestelmän kaikkia saatavilla olevia teknisiä ominaisuuksia käyttäen toiminnot, joiden avulla Asiakas ja Tilaaajat pystyvät täyttämään niitä koskevat lainsäädännön vaatimukset. Tarvittaessa sopijapuolet voivat toteuttaa lainsäädännön vaatimusten täyttämiseksi välttämättömät toimenpiteet esimerkiksi erillisten rekistereiden avulla tai muulla vastaavalla tavalla.

6.3 Avoimia rajapintoja koskevat vaatimukset

Järjestelmätoimittaja vastaa siitä, että Järjestelmä täyttää liitteiden B13 ja B14 mukaiset avoimia rajapintoja koskevat vaatimukset.

Järjestelmätoimittaja vastaa siitä, että edellä mainittujen vaatimusten mukainen Apotti Avoin Palvelurajapinta (AAP) vastaa vähintään sitä tasoa, joka Järjestelmätoimittajan ratkaisulla oli Järjestelmän hankintaa edeltäneen hankintamenettelyn aikana vuonna 2015 järjestetyssä AAP-arvioinnissa. Asiakkaalla on oikeus tarvittaessa (esimerkiksi ohjelmistokomponentteja koskevien muutosten yhteydessä) todentaa tämä järjestämällä tätä koskeva vastaavuusarviointi, jossa vastaavuus arvioidaan asianmukaisesti sekä riittävän objektiivisella ja yhteismitallisella tavalla. Jos vastaavuusarvioinnissa havaitaan, ettei Järjestelmä ole vähintään AAP-arvioinnissa todettua tasoa vastaava, Järjestelmätoimittajan tulee omalla kustannuksellaan saattaa Järjestelmä vastaamaan AAP-arvioinnin tasoa. Järjestelmätoimittaja ei ole vastaavuusarvioinnissa vastuussa sellaisista muutoksista rajapinnoissa, joista sopijapuolet ovat yhdessä sopineet. Sopijapuolet vastaavat itse niille vastaavuusarvioinnin järjestämisestä tai siihen osallistumisesta aiheutuvista kustannuksista. Hankintamenettelyn aikana suoritetun AAP-arvioinnin sisältö sekä toteutustapa ja lopputulokset on kuvattu liitteessä M.

6.4 Yhteentoimivuusvelvoite

Järjestelmätoimittaja vastaa Järjestelmään sisältyvien Valmishjelmistojen sekä Järjestelmätoimittajan toteuttamien Tuotosten yhteentoimivuudesta osana Järjestelmää sekä liitteessä [määritellään myöhemmin] mainittujen muiden ohjelmistojen rajapintamäärittelyiden kanssa.

6.5 Järjestelmän muutokset

Sopijapuolet sopivat Järjestelmän muutoksista liitteen D1 mukaisesti. Muutoksesta sopiessaan sopijapuolet kiinnittävät huomiota muun muassa seuraaviin seikkoihin:

- aikataulu, jolla muutos toteutetaan
- muutoksen vaikutus aiemmin sovittuihin aikatauluihin
- muutoksen toteuttamisesta mahdollisesti aiheutuvat palvelukatkot

- muutoksen aiheuttamat kustannukset sopijapuolille
- muutoksen vaikutus Jatkuvien Palveluiden sisältöön ja hintaan
- muutoksen vaikutus Toimitussopimukseen.

Elleivät sopijapuolet erikseen sovi toisin, noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Järjestelmätoimittajalla on oikeus hyvitykseen muutoksesta vain siinä tapauksessa, että Järjestelmätoimittaja pystyy näyttämään siitä aiheutuvan Järjestelmätoimittajalle ylimääräisiä kustannuksia.
- Jos Järjestelmätoimittajan kustannukset laskevat muutoksen seurauksena, tulee Asiakkaan saada suuruudeltaan kustannusten laskua vastaava hyvitys.
- Jos muutos tehdään Järjestelmätoimittajasta tai sen vastuulla olevasta syystä johtuen, Järjestelmätoimittaja ei veloita Asiakasta muutoksesta aiheutuvista kustannuksista.
- Järjestelmätoimittajalla on oikeus saada korotus Jatkuvien Palveluiden hintaan vain siinä tapauksessa, että Järjestelmätoimittaja pystyy näyttämään muutoksesta aiheutuvan Järjestelmätoimittajalle ylimääräisiä kustannuksia. Jos Järjestelmätoimittajan kustannukset laskevat muutoksen seurauksena olennaisesti, tulee Asiakkaan saada suuruudeltaan kustannusten laskua vastaava hyvitys.
- Jos Järjestelmätoimittajasta tai sen vastuulla olevasta syystä johtuvasta muutoksesta aiheutuu Asiakkaalle olennaisia käyttöpäalveluiden lisäkustannuksia, Järjestelmätoimittaja korvaa ne Asiakkaalle liitteen D1 mukaisesti sovitulla tavalla. Ohjelmistojen normaalista kehitymisestä aiheutuvaa tavanomaista laitteiston päivitystarvetta ei pidetä olennaisena lisäkustannuksena.

6.6 Lainsäädännön ja viranomaismääräysten muutokset

Asiakasta, Tilaajia ja Järjestelmää koskeva lainsäädäntö ja viranomaismääräykset saattavat muuttua sopimuksen voimassaoloaikana. Molempien sopijapuolten tulee seurata ja ennakoida lainsäädännön ja viranomaismääräysten muutoksia. Sopijapuolen on tiedotettava tietoonsa saamistaan muutoksista toiselle sopijapuolelle. Muutosten tulkinta ja niistä aiheutuvien vaikutusten arviointi ovat Asiakkaan vastuulla.

Järjestelmätoimittaja vastaa muutoksista Järjestelmään aiheutuvien muutosten toteuttamisen teknisestä arvioinnista.

Järjestelmätoimittaja on sitoutunut sopimuksen kohteen toteuttamiseen Asiakkaalle ja Tilaajille keskeytyksettä huomioiden edellä mainitut lainsäädännön ja viranomaismääräysten muutokset. Jos sopijapuoli pystyy osoittamaan, että yksittäisestä lainsäädännön tai viranomaismääräyksen muutoksesta aiheutuvan muutoksen toteuttaminen Järjestelmään olisi kyseisen sopijapuolen kannalta teknisesti toteuttamiskelvotonta tai

kaupallisesti kohtuutonta, Järjestelmätoimittaja sitoutuu yhteistyössä Asiakkaan kanssa löytämään jonkun muun sopijapuolten kannalta kohtuullisen ja tasapuolisen vaihtoehdoisen ratkaisun, jolla Asiakas ja Tilaajat voivat jatkaa Järjestelmän käyttämistä, ja myötävaikuttamaan sen toteutumiseen kaikin käytettävissään olevin kohtuullisin keinoin.

Sopijapuolet käsittelevät tässä kohdassa 6.6 mainittujen muutosten tai vaihtoehdoisen ratkaisun toteuttamisen liitteen D1 mukaisesti soveltaen soveltuvin osin tämän sopimuksen kohtaa 6.5.

Jos lainsäädännön tai viranomais määräysten muutos koskee useampaa kuin yhtä Järjestelmätoimittajan tai Järjestelmätoimittajan Valmisohjelmiston valmistaneen Järjestelmätoimittajan alihankkijan asiakasta, Järjestelmätoimittaja sitoutuu jakamaan muutoksesta aiheutuvat kustannukset laskennallisesti kaikille tällaisille asiakkaille ja veloittamaan Asiakkaalta korkeintaan osuuden, joka vastaa Asiakkaan käytön ja volyymien mukaan määräytyvää suhteellista osuutta kaikista tällaista asiakkaista.

Jos Järjestelmätoimittaja tuottaa kyseiseen Järjestelmän osaan säännöllisesti Päivityksiä, tässä kohdassa tarkoitetut muutokset toteutetaan kyseisen Järjestelmän osan seuraavassa Päivityksessä, huomioiden kuitenkin mahdollisuuksien mukaan lainsäädännön tai viranomaismääräyksen muutoksen voimaantuloajankohdan.

6.7 Asiakasta ja Tilaajia koskevat hallinnolliset muutokset

Erilaiset hallinnolliset järjestelyt, kuten kuntaliitokset, tehtävien tai vastuiden uudelleenjärjestelyt sekä yritys- ja organisaatiojärjestelyt, saattavat koskea Asiakasta ja Tilaajia sopimuskauden aikana.

Järjestelmätoimittaja on sitoutunut sopimuksen kohteen toteuttamiseen Asiakkaalle ja Tilaajille keskeytyksettä riippumatta edellä mainituista hallinnollisista muutoksista, mutta huomioiden niiden vaikutukset sopimuksen kohteeseen.

Hallinnollisten muutosten ennakointi ja seuranta ovat Asiakkaan vastuulla. Asiakkaan on tiedotettava tietoonsa saamistaan hallinnollisista muutoksista Järjestelmätoimittajalle ilman aiheetonta viivytystä.

Sopijapuolet sopivat tässä kohdassa mainittujen muutosten toteuttamisesta liitteen D1 mukaisesti soveltaen soveltuvin osin tämän sopimuksen kohtaa 6.5.

6.8 Kehittämisvelvollisuus

Järjestelmätoimittaja kehittää Järjestelmää proaktiivisesti ja ennakoivasti osana liitteessä PS2.1 kuvattua Palvelunhallintaa.

6.9 Järjestelmätoimittajan informointivelvollisuus

Järjestelmätoimittajan on viipymättä ilmoitettava Asiakkaan yhteyshenkilölle sellaisista Järjestelmätoimittajan tietoon tulleista tapahtumista, jotka voivat todennäköisesti vaikuttaa sopimuksen kohteen toteuttamiseen esimerkiksi viivästyttämällä tai haittaamalla sitä. Velvollisuus koskee muun ohella virheitä ja viivästyksiä kolmannen osapuolen toimituksissa, olennaisia henkilövaihdoksia, Järjestelmätoimittajan omistukseen, yritysmuotoon tai taloudelliseen tilanteeseen liittyviä olennaisia muutoksia sekä kolmannen osapuolen väitteitä niiden tähän sopimukseen liittyvien oikeuksien rikkomisesta, jos edellä mainituilla seikoilla on vaikutusta sopimuksen kohteen toteuttamiseen.

Järjestelmätoimittajan tulee ongelmatilanteissa tiedottaa

- mistä on kyse
- miten ja kenen toimesta ongelmaa ratkaistaan
- mikä on aikatauluarvio ongelman poistumiselle.

Järjestelmätoimittajan tulee tiedottaa viipymättä Asiakkaalle myös edellä mainittujen seikkojen muutoksista.

Järjestelmätoimittajan on lisäksi viipymättä ilmoitettava Asiakkaalle sellaisista sopimuksen kohteen toteuttamiseen liittyvistä muutostarpeista, joista Järjestelmätoimittaja on tietoinen ja jotka Järjestelmätoimittajalla olevien tietojen perusteella ovat tarpeellisia, jotta Järjestelmä vastaisi tarkoitettua käyttöä ja toimisi tarkoitetulla ja sovitulla tavalla. Järjestelmätoimittajan tulee ohjeistaa Asiakasta muutoksen todennäköisestä vaikutuksesta muun muassa hintaan, aikatauluun ja palvelutasoon.

Järjestelmätoimittaja pyrkii käytettävissään olevin kohtuullisin keinoin siihen, että sen Asiakkaalle antamat tiedot ovat oikeita ja riittäviä.

Muutokset käsitellään liitteen D1 mukaisesti.

6.10 Yhteistyövelvoite

Järjestelmätoimittajan on sopimuksen kohdetta toteuttaessaan toimittava hyvässä yhteistyössä ja työskenneltävä yhdessä Tilaajien sekä Asiakkaan osoittamien Asiakkaan ja Tilaajien muiden toimittajien ja yhteistyökumppanien kanssa.

Järjestelmätoimittaja voi edellyttää, että Asiakkaan ja Tilaajien muut toimittajat ja yhteistyökumppanit allekirjoittavat kohdan 7.1.2 mukaisen salassapitosopimuksen, jos se on yhteistyön sisällön vuoksi tarpeen.

Järjestelmätoimittajan tulee noudattaa Asiakkaan antamia kohtuullisia ohjeita yhteistyöhön liittyen.

Järjestelmätoimittaja huolehtii siitä, että myös Järjestelmätoimittajan alihankkijat ja yhteistyökumppanit noudattavat edellä mainittua veloitetta.

Jos Asiakas pyytää Järjestelmätoimittajalta yhteistyöveloitteen nojalla toimenpidettä, joka ei Järjestelmätoimittajan näkemyksen mukaan sisälly tavanomaiseen sopimuksen kohteen toteuttamiseen, Järjestelmätoimittajan tulee viipymättä ja ennen toimenpiteen suorittamista ilmoittaa näkemyksestään Asiakkaalle ja perustella ilmoituksensa. Järjestelmätoimittaja ei voi jälkikäteen vedota seikkaan, josta se ei ole ilmoittanut tämän kohdan mukaisesti.

6.11 Raportointi

Järjestelmätoimittajan tulee toimittaa Asiakkaalle ilman erillistä veloitusta Asiakkaan pyytämät määrältään ja laajuudeltaan kohtuulliset, sovitun mukaiset raportit, joiden avulla Asiakas voi seurata sopimuksen kohteen toteutumista ja valvoa sen laatua.

6.12 Dokumentaatio

Järjestelmätoimittaja ylläpitää Järjestelmän kattavaa ja laadukasta dokumentaatiota. Dokumentaatio voi olla liitteen N mukaisesti suomen- tai englanninkielistä, ja sen tulee olla ajantasaisena jatkuvasti Asiakkaan käytettävissä. Lopullisen Loppukäyttäjille tarkoitetun koulutusmateriaalin ja käyttöohjeiden tulee olla suomenkielisiä.

6.13 Sopimuksen kohteen toteuttamisen paikka

Järjestelmätoimittaja toteuttaa sopimuksen kohteen pääasiassa omista toimitiloistaan käsin. Sopimuksen kohteen toteuttaminen saattaa edellyttää työskentelyä myös Asiakkaan, Tilaaajan tai Käyttöpalvelutoimittajan toimitiloissa.

Järjestelmätoimittaja ilmoittaa Asiakkaalle etukäteen palveluiden tuottamisen paikasta ja sen muutoksista. Palvelua voidaan tuottaa Euroopan talousalueen ulkopuolelta kohdan 7.2 mukaisesti.

6.14 Kieli

Kielivaatimukset on esitetty liitteissä N, B1 ja TS2.1. Sopijapuolet täsmentävät kielivaatimusta Projektien osalta projektisuunnitelmissa.

6.15 Henkilöstö

6.15.1 Henkilöstön osaaminen

Järjestelmätoimittajan tulee nimetä sopimuksen kohteen toteuttamiseen riittävä määrä henkilöitä, joilla on heidän tehtäviensä edellyttämä kokemus ja pätevyys. Järjestelmätoimittajan tulee systemaattisesti ylläpitää ja kehittää sopimuksen kohteen toteuttamiseen osallistuvan henkilöstönsä osaamista.

6.15.2 Projektien avainhenkilöt

Järjestelmätoimittaja sitoutuu käyttämään projektisuunnitelmissa mainittuja Projektien avainhenkilöitä Projektien toteuttamisessa. Projektin avainhenkilöä on käytettävä siinä tehtävässä, johon hänet on nimetty. Järjestelmätoimittaja vastaa siitä, että Projektien avainhenkilöt osallistuvat Projektien toteuttamiseen tehtäviensä edellyttämällä työpanoksella. Projektisuunnitelmassa voidaan määritellä kuinka suuri osa Projektin työtunneista tulee olla Projektien avainhenkilöiden tekemiä.

Järjestelmätoimittaja saa vaihtaa Projektin avainhenkilön ainoastaan jos jompikumpi seuraavista perusteista toteutuu:

- sopijapuolet ovat kirjallisesti sopineet Projektin avainhenkilön vaihtamisesta
- Projektin avainhenkilö on Järjestelmätoimittajasta riippumattomasta syystä estynyt osallistumaan sopimuksen kohteen toteuttamiseen.

Järjestelmätoimittajasta riippumattomana syynä pidetään Projektin avainhenkilöä koskevaa henkilökohtaista perhesyytä, jonka Järjestelmätoimittaja on Asiakkaan niin vaatiessa velvollinen osoittamaan.

Projektin avainhenkilön vaihtuessa Järjestelmätoimittaja on kaikissa tapauksissa velvollinen ilman aiheetonta viivytystä osoittamaan vaihtuvan Projektin avainhenkilön tilalle toisen henkilön, jolla on vähintään vastaava kokemus ja pätevyys. Järjestelmätoimittajan tulee etukäteen esittää tällaisen henkilön kokemuksesta ja pätevyydestä Asiakkaan vaatima selvitys Asiakkaan hyväksyttäväksi. Sopijapuolet päivittävät tällöin projektisuunnitelman liitteen D1 mukaisesti.

Järjestelmätoimittaja pyrkii mahdollisuuksien mukaan tiedottamaan Projektien avainhenkilöiden muutoksista Asiakkaalle hyvissä ajoin etukäteen muutosten vaikutuksista sopimiseksi.

Järjestelmätoimittaja perehdyttää uuden Projektin avainhenkilön tehtäviinsä omalla kustannuksellaan.

6.15.3 Muut kuin Projektin avainhenkilöt

Muiden kuin Projektien avainhenkilöiden osalta Järjestelmätoimittajalla on oikeus tehdä muutoksia tehtäviensä toteuttamiseen osallistuvaan henkilöstöön edellyttäen, että Järjestelmätoimittajan velvoitteita suorittavat henkilöt täyttävät aina kohdassa 6.15.1 kuvatut vaatimukset eivätkä henkilöstömuutokset olennaisesti häiritse Järjestelmätoimittajan sopimusvelvoitteiden täyttämistä tai sopimuksen kohteen toteutumista.

Järjestelmätoimittajan on kaikin kohtuudella käytettävissä olevin keinoin vältettävä sellaisia henkilöstönvaihdoksia, joilla voi olla heikentävää vaikutusta sopimuksen kohteen toteuttamisen laatuun.

6.15.4 Henkilön jättäminen hyväksymättä ja vaihtaminen

Asiakkaalla on perustellusta syystä oikeus olla hyväksymättä Järjestelmätoimittajan sopimuksen kohteen toteuttamiseen ehdottamaa henkilöä, jolloin Järjestelmätoimittajan on ilman aiheetonta viivytystä etsittävä korvaava henkilö hylätyn tilalle. Järjestelmätoimittajan on lisäksi ilman aiheetonta viivytystä ja omalla kustannuksellaan vaihdettava henkilö, jolta puuttuu tehtävän edellyttämä ammattitaito tai joka ei suoriudu tehtävistään tai johon Asiakas ei ole muusta perustellusta syystä tyytyväinen.

6.15.5 Työskentely Asiakkaan, Tilaajan tai Käyttöpalvelutoimittajan tiloissa

Järjestelmätoimittajan tai sen alihankkijan palveluksessa olevat henkilöt noudattavat Asiakkaan, Tilaajan tai Käyttöpalvelutoimittajan tiloissa työkennellessään Asiakkaan osoittaman vastuuhenkilön antamia kohtuullisia ohjeita ja muita tiloissa yleisesti noudatettavia ohjeita.

6.15.6 Turvallisuus selvitys

Asiakkaalla on perustellusta syystä oikeus edellyttää turvallisuus selvityslain (726/2014) mukaisen turvallisuus selvityksen teettämisestä yksittäisistä sopimuksen kohteen toteuttamiseen osallistuvista Järjestelmätoimittajan tai sen alihankkijan palveluksessa olevista henkilöistä. Jos turvallisuus selvityksen kohteena oleva henkilö kieltäytyy selvityksestä, Järjestelmätoimittajan tulee tarjota tilalle toinen henkilö, jolla on vastaava kokemus ja pätevyys.

Sopijapuoli vastaa itse kustannuksista, joita turvallisuus selvityksen teettämisestä sille aiheutuu. Asiakas maksaa turvallisuus selvityksen teettämiseen liittyvät viranomaismaksut.

6.16 Vakuutukset

Järjestelmätoimittaja on tähän sopimukseen johtaneen hankintamenettelyn yhteydessä antanut vakuutusturvastaan Asiakkaalle liitteenä G olevan selvityksen, jota Asiakas pitää sopimuksen kohteen toteuttamisen kannalta tarpeellisena ja siihen liittyviin riskeihin nähden riittävänä.

Järjestelmätoimittaja sitoutuu pitämään vakuutusturvansa voimassa vähintään liitteen G mukaisella tasolla koko sopimuksen voimassaoloajan.

Järjestelmätoimittajan tulee Asiakkaan pyynnöstä esittää Asiakkaalle riittävä selvitys vakuutuksistaan ja niiden voimassaolosta.

6.17 Järjestelmätoimittajan tilaajavastuulain mukaisten velvoitteiden seuraaminen

Järjestelmätoimittajan on toimitettava Asiakkaalle sopimussuhteen aikana Asiakkaan pyytäessä tilaajavastuulain (1233/2006) 5 §:n mukaiset todistukset ja selvitykset.

6.18 Järjestelmätoimittajan kilpailuoikeudellinen vakuutus

Järjestelmätoimittaja vakuuttaa, ettei se ole toiminut eikä se tämän sopimuksen tai sen osan voimassa ollessa toimi Suomen kilpailulainsäädännön vastaisesti sopimukseen liittyen sellaisessa yhteistyössä tai yhteisymmärryksessä kilpailijoiden kanssa, jonka tarkoituksena on hinnoitteluun, maksuihin tai niiden laskentaperusteisiin vaikuttaminen, markkinoiden tai hankintalähteiden jakaminen tai muu kilpailun rajoittaminen.

Mikäli Järjestelmätoimittaja rikkoo edellä mainittua vakuutusta, tulee Järjestelmätoimittajan korvata Asiakkaalle syntynyt vahinko, kustannus tai vastuu mukaan lukien oikeudenkäyntikulut ja asian selvittämisestä johtuneet kustannukset.

Asiakkaalla on oikeus ilmoittaa tähän kohtaan liittyvästä epäilyttävästä toiminnasta toimivaltaisille viranomaisille mahdollisen tämän sopimuksen mukaisen salassapitovelvollisuutensa estämättä.

6.19 Järjestelmätoimittajan lainsäädännön noudattamiseen liittyvä vakuutus

Järjestelmätoimittaja vakuuttaa, että sopimuksen kohteen toteuttamisen yhteydessä

- se noudattaa Suomen korruptiota ja lahjontaa koskevaa sekä vero-, sosiaaliturva- ja muuta vastaavaa lainsäädäntöä
- sen toimesta ei Suomen lainsäädännön vastaisesti suoraan tai välillisesti anneta tai luvata rahaa tai rahanarvoista etuutta millekään

- taholle, jos tarkoituksena on saada lainvastaisesti tai muutoin sopimattomasti sopimus, liiketoimintaa tai lupa
- sen toimesta ei Suomen lainsäädännön vastaisesti suoraan tai välillisesti ryhdytä mihinkään muuhunkaan sopimattomaan toimeen edellä mainitussa tarkoituksessa.

Järjestelmätoimittaja huolehtii kaikin sen käytettävissä olevin kohtuullisin keinoin, että myös sen alihankkijat noudattavat edellä mainittuja velvoitteita osallistuessaan sopimuksen kohteen toteuttamiseen.

Mitä tässä kohdassa on mainittu Suomen lainsäädännöstä, koskee myös muiden maiden lainsäädäntöä, jota Järjestelmätoimittaja tai sen alihankkija on velvollinen sopimuksen kohdetta toteuttaessaan noudattamaan.

Mikäli Järjestelmätoimittajan tai sen alihankkijan on suomalaisen tuomioistuimen tai viranomaisen lainvoimaisella ratkaisulla todettu menetelleen sopimuksen kohteen toteuttamisen yhteydessä edellä mainitun vakuutuksen vastaisesti, tulee Järjestelmätoimittajan korvata Asiakkaalle syntynyt vahinko, kustannus tai vastuu mukaan lukien oikeudenkäyntikulut ja asian selvittämisestä johtuneet kustannukset.

Asiakkaalla on oikeus ilmoittaa tähän kohtaan liittyvästä epäilyttävästä toiminnasta toimivaltaisille viranomaisille mahdollisen tämän sopimuksen mukaisen salassapitovelvollisuutensa estämättä.

Jos tässä kohdassa mainittu rikkomus on kokonaisuudessaan merkittävä, voidaan sitä pitää Järjestelmätoimittajan olennaisena sopimusrikkomuksena.

6.20 Toiminta poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa

Järjestelmätoimittaja sitoutuu myötävaikuttamaan kaikin kohtuudella vaadittavin keinoin, että Järjestelmä olisi käytettävissä myös valmiuslain (1552/2011) mukaisissa poikkeusoloissa ja valtioneuvoston yhteiskunnan turvallisuusstrategiasta 16.12.2010 antaman periaatepäätöksen mukaisissa häiriötilanteissa. Järjestelmätoimittaja voi laskuttaa lisätyönä sille poikkeusoloissa tai häiriötilanteissa aiheutuvasta ylimääräisestä työstä, joka aiheutuu esimerkiksi yhteistyöstä Käyttöpalvelutoimittajan kanssa tilanteen korjaamiseksi.

6.21 Jatkuvuudenhallinta

Jatkuvuudenhallintaa koskevat vaatimukset on mainittu liitteessä PS2.1.

7 Tietoturvallisuus

7.1 Salassapito

7.1.1 Sopijapuolten salassapitovelvollisuus

Sopijapuolet pitävät salassa toisiltaan, toistensa alihankkijoilta tai Tilaajilta saamansa luottamuksellisiksi merkityt tiedot sekä liikesalaisuudeksi tai muuten luottamuksellisiksi katsottavat tiedot. Sopijapuolet eivät käytä tietoja muihin kuin sopimuksen mukaisiin tarkoituksiin.

Sopijapuolet vastaavat siitä, että kaikki heidän palveluksessaan olevat henkilöt samoin kuin alihankkijat ja niiden palveluksessa olevat henkilöt noudattavat tätä määräystä.

Sopijapuolet huolehtivat kumpikin omassa toiminnassaan, että tietosuojaa ja salassapitoa koskevia säädöksiä ja viranomaisten antamia määräyksiä noudatetaan.

7.1.2 Poikkeukset salassapitovelvollisuuden noudattamiseen

Salassapitovelvollisuutta ei sovelleta, jos jokin seuraavista edellytyksistä täyttyy:

- a) tieto on yleisesti saatavilla tai julkista
- b) sopijapuoli on saanut tiedon laillisesti haltuunsa ilman salassapitovelvollisuutta muuten kuin toiselta sopijapuolelta
- c) tieto oli vastaanottavan sopijapuolen hallussa ilman sitä koskevaa salassapitovelvollisuutta ennen sen saamista toiselta sopijapuolelta
- d) vastaanottava sopijapuoli on itsenäisesti kehittänyt aineiston hyödyntämättä toiselta sopijapuolelta saamaansa aineistoa
- e) vastaanottava sopijapuoli on velvollinen luovuttamaan tiedon lain tai viranomaismääräyksen perusteella.

Asiakkaalla on oikeus luovuttaa sopimukseen liittyvää tietoa Tilaajalle sillä edellytyksellä, että Tilaaja on sitoutunut tämän sopimuksen mukaiseen salassapitovelvollisuuteen. Tilaaja noudattaa kuitenkin aina ensisijaisesti viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), jos sitä sovelletaan kyseiseen Tilaajaan. Tilaajalla on oikeus luovuttaa sopimukseen liittyvää tietoa Asiakkaalle.

Asiakkaalla on oikeus luovuttaa sopimukseen liittyvää tietoa muille toimittajilleen ja Tilaajien toimittajille edellyttäen, että tiedon antaminen on perustellusti tarpeellista ja kyseinen toimittaja on sitoutunut tämän kohdan mukaiseen salassapitovelvollisuuteen. Asiakkaan tulee ilmoittaa tietojen luovuttamisesta Järjestelmätoimittajalle etukäteen, jolloin

Järjestelmätoimittajalla on oikeus edellyttää tällaiselta toimittajalta liitteen J mukaisen salassapitosopimuksen allekirjoittamista. Järjestelmätoimittajalla on oikeus vaatia salassapitosopimuksen allekirjoittamista vain niiltä Asiakkaan tai Tilaajien toimittajilta, jotka toteuttavat Järjestelmää koskevia toimituksia tai palveluita, eli ei esimerkiksi niiltä toimittajilta, jotka pelkästään tuottavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelua Tilaajalle.

Asiakkaalla ja Tilaajilla on oikeus antaa hankintalain (348/2007) mukaisten kilpailutusten yhteydessä tarjoajille sellaisia tietoja, jotka ovat tarjousten tekemiseksi välttämättömiä. Järjestelmätoimittaja luovuttaa Asiakkaalle kyseisen dokumentaation ilman eri veloitusta. Sopijapuolet sopivat tästä etukäteen liitteiden D1 ja J mukaisesti.

Järjestelmätoimittajalla on oikeus luovuttaa sopimukseen liittyvää tietoa alihankkijalleen edellyttäen, että tiedon antaminen on perustellusti tarpeellista ja kyseinen alihankkija on sitoutunut tämän kohdan mukaiseen salassapitovelvollisuuteen.

Salassapitovelvollisuus ei rajoita Asiakkaan ja Tilaajien oikeutta käyttää Järjestelmää sopimuksen ja tässä sopimuksessa myönnettyjen käyttöoikeuksien mukaisesti normaalissa toiminnassaan.

Vaikka Järjestelmätoimittaja pitäisi Loppukäyttäjille tarkoitettuja Järjestelmän käyttöohjeita ja Järjestelmän käyttämisestä laadittua koulutusmateriaalia luottamuksellisena tietonaan, se ei rajoita kyseisen materiaalin tavanomaista käyttöä Asiakkaan ja Tilaajien toiminnassa. Järjestelmätoimittajalla ei myöskään ole oikeutta saada Asiakkaalta, Tilaajalta tai Loppukäyttäjältä vahingonkorvausta, jos Loppukäyttäjä vailla Järjestelmätoimittajan liiketoiminnan vahingoittamistarkoitusta paljastaa tällaisen materiaalin.

Sopijapuolilla on oikeus käyttää sopimussuhteessa hankkimaansa ammattitaitoa ja kokemusta sopimusehtojen mukaisesti. Järjestelmätoimittaja saa hyödyntää tuotekehityksessään Asiakkaalle kehitettyjä teknisiä ratkaisuja ja toiminnallisuuksia.

7.1.3 Asiakkaan oikeus vaatia tietoturvasitoumuksen allekirjoittamista

Asiakkaalla on oikeus vaatia erillisen salassapito- ja tietoturvasitoumuksen (liite E) allekirjoittamista sopimuksen kohteen toteuttamiseen osallistuvilta henkilöiltä. Järjestelmätoimittaja sitoutuu tarjoamaan sopimuksen kohteen toteuttamiseen vain sellaisia Järjestelmätoimittajan tai alihankkijoiden palveluksessa olevia henkilöitä, jotka Asiakkaan niin vaatiessa allekirjoittavat tietoturvasitoumuksen.

7.1.4 Aineiston luovuttaminen sopimuksen ja sopijapuolten yhteistyön päättymisen jälkeen

Sopimuksen ja sopijapuolten yhteistyön päättyessä sopijapuoli palauttaa tai toisen sopijapuolen suostumuksella hävittää toisen sopijapuolen luottamuksellisen aineiston. Hävittäminen on toteutettava tietoturvallisella ja toisen sopijapuolen kirjallisesti ennalta hyväksymällä tavalla.

Aineistoa ei kuitenkaan saa hävittää, mikäli laki tai viranomaismääräykset vaativat säilyttämistä. Lähtökohtaisesti sopijapuoli vastaa oman aineistonsa säilyttämisestä ja sen kustannuksista. Sopijapuolet neuvottelevat tarvittaessa säilyttämisen käytännön toteuttamisesta liitteen D1 mukaisesti.

7.1.5 Julkisuuslainsäädännön noudattaminen

Tilaaajat noudattavat niitä koskevia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) sekä muussa lainsäädännössä olevia salassapitoa ja julkisuutta koskevia säännöksiä edellä mainittujen salassapitoehtojen tai muiden sopimusmääräysten estämättä.

Jos Tilaajalle esitetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukainen pyyntö saada tieto asiakirjasta, joka sisältää Järjestelmätoimittajan luottamukselliseksi merkitsemää aineistoa, Asiakkaan tulee ilmoittaa pyynnöstä heti tiedon saatuaan Järjestelmätoimittajalle. Asiakas pyrkii kaikin kohtuullisin käytettävissään olevin keinoin siihen, että Järjestelmätoimittajalle varataan mahdollisuus esittää oma näkemyksensä kyseisen aineiston julkisuudesta ennen aineiston luovuttamista kolmannelle osapuolelle ja että Järjestelmätoimittajan näkemys otetaan viranomaisten toiminnan julkisuutta koskevan lain rajoissa huomioon aineistoa luovuttamisesta päätettäessä.

7.1.6 Sopimuksen julkisuus

Tämä sopimus liitteineen on julkinen, lukuun ottamatta liitteessä F lueteltuja sopimuksen sellaisia liitteitä tai niiden kohtia, jotka sisältävät Järjestelmätoimittajan näkemyksen mukaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) tarkoitettuja salassa pidettäviä liikesalaisuuksia.

7.2 Tietoturva, tietosuoja ja Henkilötietojen käsittely

Sopijapuolet sitoutuvat kumpikin omalta osaltaan huolehtimaan ja vastaamaan riittävästä tietoturvan ja tietosuojan tasosta.

Järjestelmätoimittaja noudattaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) tarkoitettua hyvää tiedonhallintatapaa ja huolehtii käsittelemiensä tietojen asianmukaisesta suojaamisesta laittoman tai tapaturmaisen häviämisen tai hävittämisen varalta. Järjestelmätoimittaja

huolehtii siitä, että sen vastuulla olevat laitteet ja tilat on asianmukaisesti suojattu tietoturvariskejä vastaan. Asiakkaan on huolehdittava vastaavin tavoin omista laitteistaan ja tiloistaan, ja Asiakas vastaa, että Tilaajat noudattavat samaa velvollisuutta.

Asiakas tai Tilaajat huolehtivat lainsäädännössä säädetyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista.

Sopijapuolet sitoutuvat käsittelemään Henkilötietoja kaikissa tapauksissa asianmukaisella tavalla Henkilötietolain (523/1999) mukaista huolellisuusvelvoitetta sekä muuta henkilö-, asiakas- ja potilastiedoista annettua lainsäädäntöä noudattaen.

Järjestelmätoimittajalla ei ole oikeutta ilman sopimuksessa mainittua tai Asiakkaan kirjallisesti antamaa lupaa käsitellä, siirtää, kopioida tai katsella Järjestelmässä olevia Henkilötietoja. Jos sopimuksen kohteen toteuttaminen yksittäistapauksessa välttämättä edellyttää sellaista katselu-oikeutta Järjestelmään, jonka yhteydessä Järjestelmätoimittajalle saattaa näkyä Henkilötietoja, Järjestelmätoimittajalla on oikeus käsitellä Henkilötietoja vain siinä määrin ja niin kauan, kun se on sopimuksen kohteen toteuttamiseksi välttämätöntä.

Järjestelmätoimittajan toteuttama Henkilötietojen käsittely voi tapahtua Euroopan talousalueen ulkopuolelta käsin, jos menettely täyttää tietosuoja koskevat suomalaisen ja EU-lainsäädännön voimassa olevat vaatimukset. Järjestelmätoimittajan tulee ilmoittaa asiasta Asiakkaalle kohdan 6.13 mukaisesti etukäteen, ja se käsitellään liitteen D1 mukaisesti.

Sopijapuolten tulee viipymättä ilmoittaa toiselle sopijapuolelle sellaisista seikoista, jotka voivat vaarantaa edellä mainittujen ehtojen toteutumisen. Sopijapuolten tulee myös välittömästi ryhtyä toimiin tietojen suojaamiseksi, mikäli tietoturva tai tietosuoja on vaarantunut.

Sopijapuolten tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvä vastuunjako sekä tietojen, kuten Henkilötietojen, käsittelyyn liittyvät velvoitteet ja periaatteet on kuvattu tarkemmin liitteissä B9 ja B10.

8 Asiakkaan velvollisuudet

8.1 Myötävaikutusvelvollisuus

Asiakkaan tulee käytettävissään olevin kohtuullisin keinoin avustaa Järjestelmätoimittajaa tämän sopimusvelvoitteiden täyttämisen ja myötävaikuttaa sopimuksen kohteen toteuttamiseen. Asiakas vastaa

suhteessa Järjestelmätoimittajaan siitä, että Tilaajat toimivat tämän kohdan mukaisesti.

Asiakkaan tulee tehdä kohtuullisessa ajassa päätökset, jotka ovat tarpeen sopimuksen kohteen toteuttamiseksi, sekä toteuttaa kaikki sen vastuulle kuuluvat toimenpiteet ja tehtävät tämän sopimuksen ja projektisuunnitelmien mukaisesti sekä asianmukaista huolellisuutta noudattaen.

8.2 Asiakkaan informointivelvollisuus

Asiakas antaa Järjestelmätoimittajalle tarpeelliset ja laajuudeltaan kohtuulliset tiedot tämän sopimuksen kohteen toteuttamiseen vaikuttavista Asiakasta, Tilaajia tai niiden toimintaa koskevista tekijöistä sekä ilmoittaa niiden oleellisista muutoksista, kuten kokonaan uusien laitteistojen tai sovellusten käyttöönotosta ja oleellisista muutoksista käyttötavoissa tai käytön laajuudessa.

Asiakkaan on viipymättä ilmoitettava Järjestelmätoimittajan yhteyshenkilölle sellaisista Asiakkaan tietoon tulleista tapahtumista, jotka voivat vaikuttaa sopimuksen kohteen toteuttamiseen esimerkiksi viivästyttämällä tai haittaamalla sitä.

Asiakas vastaa siitä, että sen Järjestelmätoimittajalle antamat tiedot ovat oikeita ja riittäviä siten, että Järjestelmätoimittaja voi suoriutua sille kuuluvista tämän sopimuksen mukaisista velvoitteistaan.

8.3 Asiakkaan ja Tilaajien toimitilat, laitteet ja ohjelmistot

Järjestelmätoimittaja voi palveluaikana päästä Asiakkaan ja Tilaajien toimitiloihin, jos se on välttämätöntä sopimuksen kohteen toteuttamiseksi. Järjestelmätoimittaja voi myös Asiakkaan ohjeita ja määräyksiä noudattaen käyttää Asiakkaan ja Tilaajien laitteistoja ja ohjelmistoja erikseen sovittavalla tavalla.

8.4 Asiakkaan henkilöstö

Asiakkaan tulee nimetä sopimuksen kohteen toteuttamiseen riittävä määrä henkilöitä, joilla on heidän tehtäviensä edellyttämä kokemus ja pätevyys. Asiakkaan tulee systemaattisesti ylläpitää ja kehittää sopimuksen kohteen toteuttamiseen osallistuvan henkilöstönsä osaamista.

8.5 Asiakkaan vastuu Järjestelmän käytöstä

Asiakas vastaa siitä, että Loppukäyttäjät käyttävät Järjestelmää soveltuvaa lainsäädäntöä, Järjestelmän käyttöohjeita sekä sosiaali- ja terveydenhuollon

hyviä käytäntöjä noudattaen. Asiakas vastaa siitä, että Järjestelmää käyttävät asiakas- ja potilastyöhön yksinomaan sellaiset pätevät sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset, jotka soveltavat ammatillista pätevyyttään ja kokemustaan tehdessään asiakkaisiin ja potilaisiin vaikuttavia päätöksiä. Jos Asiakkaalle tai kolmannelle osapuolelle aiheutuu vahinkoa, joka johtuu Järjestelmän tämän kohdan vastaisesta käytöstä, Järjestelmätoimittaja ei ole siitä Asiakasta tai Tilaajaa kohtaan vastuussa.

Asiakas vastaa niistä päätöksistä, jotka Asiakas tai Tilaajat tekevät Järjestelmän Mukauttamisessa.

Asiakkaan tulee ilman aiheutonta viivytystä raportoida Järjestelmätoimittajalle havaituista tai raportoiduista Järjestelmän Virheistä, jotka voivat vaikuttaa haitallisesti potilasturvallisuuteen. Asiakkaan tulee vastaavasti raportoida Virheistä niille Loppukäyttäjille, joita Virhe voi koskea.

Asiakkaan tulee huolehtia siitä, että Järjestelmä on asianmukaisesti testattu Asiakkaan ja Tilaajan järjestelmäympäristössä, ennen kuin se otetaan Tuotantokäyttöön.

Jos kolmas osapuoli esittää Järjestelmätoimittajaa kohtaan vaatimuksen, joka perustuu Järjestelmän käyttöön, Järjestelmätoimittajalla on oikeus ohjata vaatimuksen esittäjä esittämään vaatimuksensa Asiakkaalle tai kyseessä olevalle Tilaajalle.

Jos kolmas osapuoli edellä mainitusta huolimatta aloittaa Järjestelmän käyttöön liittyvän tuomioistuin- tai viranomaisprosessin Järjestelmätoimittajaa vastaan, Asiakas pyrkii käytettävissään olevin kohtuullisin keinoin antamaan Järjestelmätoimittajalle kaiken asian selvittämiseksi tarvittavan avun, tiedot ja materiaalin.

9 Yhteistyö

9.1 Yhteistyö

Sopijapuolet sitoutuvat yhdessä myötävaikuttamaan sopimuksen kohteen toteuttamiseen sellaisten tekijöiden osalta, jotka ovat sopijapuolen määrättävissä tai hallinnassa, ja täyttämään sopimuksessa ja projektisuunnitelmissa määritellyt tehtävät sovitun mukaisesti.

Sopijapuolten välinen yhteistyö on tarkemmin kuvattu liitteessä D1.

9.2 Tiedon jakaminen

Järjestelmätoimittajan tulee Asiakkaan pyynnöstä toimittaa Asiakkaalle kaikki sellainen Asiakkaan kohtuullisesti pyytämä tieto, jonka avulla Asiakas voi ymmärtää muun muassa, miten sopimuksen kohteena oleva Järjestelmä toimii, miten ja millaisilla laitteilla ja sovelluksilla sitä operoidaan sekä miten Järjestelmätoimittaja tuottaa Järjestelmään liittyvät palvelut. Tiedon jakamisen tarkoituksena on lisätä Asiakkaan ymmärrystä sopimuksen kohteesta erityisesti sopimuksen päättymisen varalta.

9.3 Kokoukset

Sopijapuolet vastaavat tämän sopimuksen mukaisiin kokouksiin osallistumisesta aiheutuvista kustannuksistaan, ellei toisin ole erikseen kirjallisesti sovittu.

Jos kokouspaikasta ei ole erikseen sovittu, kokoukset pidetään Asiakkaan tai Tilaajan toimitiloissa Tilaajien toimialueella.

Kokouksista pidetään pöytäkirjaa, jotka numeroidaan juoksevasti.

9.4 Tiedoksiannot ja yhteystiedot

Sopijapuolten tiedoksiannot katsotaan oikein tehdyksi, kun ne on tehty liitteessä D2 mainittuja yhteystietoja käyttäen.

Jos yhteystiedot muuttuvat, sopijapuolen tulee viipymättä kirjallisesti ilmoittaa uudet yhteystiedot toiselle sopijapuolelle. Uudet yhteystiedot tulevat voimaan, kun sopijapuolet ovat päivittäneet liitteen D2 ajan tasalle tältä osin.

Tämän sopimuksen mukaiset kirjalliset tiedoksiannot voidaan tehdä sähköpostilla tai kirjeitse.

9.5 Yhteyshenkilöt ja Asiakkaan puolesta tilausten tekemiseen oikeutetut henkilöt

Sopijapuolten yhteyshenkilöt ja henkilöt, jotka voivat tehdä tilauksia Asiakkaan puolesta, on mainittu liitteessä D2.

9.6 Sopimuksen muuttaminen

Asiakkaan ja Tilaajien tarpeet saattavat muuttua sopimusaikana. Sopijapuolet sitoutuvat neuvottelemaan muuttuneiden olosuhteiden perusteella tarvittavista sopimusmuutoksista tavoitteenaan saattaa sopimus vastaamaan muuttuneita tarpeita. Sopijapuolet voivat neuvottelujen perusteella tehdä tarvittavat muutokset sopimukseen, huomioiden mahdollisesti tarvittavat muutokset Toimitussopimukseen, jos se on edelleen voimassa.

Sopijapuolet voivat muuttaa tätä sopimusta vain kirjallisesti. Jos muutosten voimaantuloajankohtaa ei ole erikseen määritelty, ne tulevat voimaan, kun sopijapuolet ovat ne asianmukaisesti hyväksyneet ja allekirjoittaneet sopijapuolten toimivaltaisten edustajien toimesta.

Sopijapuolet voivat liitteessä D1 kuvatulla tavalla tehdä muutoksia kaikkiin sopimuksen liitteisiin. Jos muutosten voimaantuloajankohtaa ei ole erikseen määritelty, ne tulevat voimaan, kun muutokset sisältävä liitteen D1 mukainen kokouspöytäkirja on asianmukaisesti hyväksytty.

Sopijapuolten yhteyshenkilöillä ei ole oikeutta muuttaa sopimusta.

9.7 Auditointi

Asiakkaalla on oikeus korkeintaan kerran vuodessa toteuttaa itse tai riippumattoman, Järjestelmätoimittajan etukäteen hyväksymän kolmannen osapuolen toimesta sopimuksen kohteeseen kuuluva auditointi. Auditointi voi koskea esimerkiksi sopimuksen kohteen toteuttamiseen kuuluvan Järjestelmätoimittajan toiminnan sisältöä ja toteuttamistapaa, tietoturva, laskutusta tai sopijapuolten välistä yhteistyötä. Sopijapuolet käsittelevät auditoinnin ajankohdan ja sisällön etukäteen liitteen D1 mukaisesti.

Järjestelmätoimittajan on vaadittaessa annettava auditoinnin toteuttavalle taholle kohtuudella vaadittavissa olevat tarpeelliset tiedot ja etukäteen yhdessä sovittuna aikana Järjestelmätoimittajan tai sen alihankkijan normaalin toimistoajan puitteissa pääsy Järjestelmätoimittajan tai sen alihankkijan tiloihin. Järjestelmätoimittajalla on oikeus edellyttää auditoinnin toteuttavalta taholta liitteen J mukaisen salassapitosopimuksen allekirjoittamista.

Sopijapuolet käsittelevät auditoinnin tulokset ja mahdollisesti tarvittavat korjaavat toimenpiteet liitteen D1 mukaisesti. Raportin perusteella sopijapuolet sopivat aikataulusta, jonka puitteissa auditoinnissa havaitut virheet tai ongelmat korjataan. Sopijapuolen tulee omalla kustannuksellaan korjata auditoinnissa havaitut puutteet sopimuksen kohteen sopimuksen mukaisessa toteuttamisessa.

Sopijapuolet vastaavat itse auditoinnista niille aiheutuneista kustannuksista. Asiakas vastaa kolmannelle osapuolelle maksettavista kustannuksista, jos se käyttää kolmatta osapuolta auditoinnin toteuttamiseen.

9.8 Yhteinen tuotekehitys

Sopijapuolet voivat tämän sopimuksen puitteissa liitteen D1 mukaisesti sopia erikseen yhteisestä tuotekehityksestä, jonka tuloksena voi olla esimerkiksi Järjestelmätoimittajan Valmisohjelmiston parannus tai Erillinen Moduuli, jota Järjestelmätoimittaja voi tarjota myös muille asiakkailleen. Yhteisestä tuotekehityksestä sovittaessa sopijapuolet huomioivat muun muassa

tuotekehitykseen liittyvät sopijapuolten velvollisuudet, tuotekehityksen lopputuloksen kohdistuvat oikeudet sekä riskien ja hyödyn jakamisen.

9.9 Asiakkaan toteuttamat muutokset ja Järjestelmätoimittajan tarkastusoikeus

Asiakkaalla on oikeus toteuttaa itse tai kolmannen osapuolen avustuksella kehitystyötä, kuten mukauttamista, teknisiä konfiguraatioita tai Järjestelmän ominaisuuksiin kuuluvien ohjelmointirajapintojen tai tiedonvälitysrapiointojen hyödyntämistä. Asiakas vastaa työn lopputuloksesta ja sen käytöstä. Järjestelmätoimittajalla on kuitenkin oikeus omalla kustannuksellaan jälkikäteen tarkastaa työn lopputulos.

Jos Järjestelmätoimittaja haluaa omasta aloitteestaan tarkastaa muuta sopimukseen liittyvää Asiakkaan tai kolmannen osapuolen tuottamaa aineistoa, kuten koulutusmateriaalia, ja Asiakas antaa siihen luvan, vastaa Järjestelmätoimittaja itse sille tarkastamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Tämän kohdan mukainen tarkastusoikeus ei vaikuta Asiakkaan oikeuteen käyttää työn lopputulosta tai aineistoa, mutta Järjestelmätoimittajalla on oikeus suositella Asiakkaalle mahdollisten virheiden korjaamista.

Tämä kohta ei koske Valmisohjelmistoon tehtäviä muutoksia.

9.10 Puitejärjestelytilaajat

Hankintasopimuksen mukaiseen puitejärjestelyyn saattaa Hankintasopimuksessa mainitun määräajan kuluessa liittyä Puitejärjestelytilaajia. Sopijapuolet sopivat Puitejärjestelytilaajien käyttöönotoista liitteen D1 mukaisesti.

10 Alihankinta

10.1 Järjestelmätoimittajan oikeus ja velvollisuus käyttää alihankkijoita

Järjestelmätoimittajalla on oikeus käyttää vain Asiakkaalle kirjallisesti etukäteen ilmoittamia alihankkijoita sopimuksen kohteen toteuttamiseen.

Järjestelmätoimittajan tulee käyttää sopimuksen kohteen toteuttamisessa koko sopimuskauden ajan liitteen PS3 kohdassa A yksilöityjä Välttämättömiä alihankkijoita. Jos Välttämätön alihankkija ei ole Järjestelmätoimittajasta riippumattomasta syystä enää käytettävissä, tulee Järjestelmätoimittajan asiasta tiedon saatuaan viipymättä ilmoittaa asiasta Asiakkaalle ja käynnistää toimet sopimuksen kohteen toteuttamiseksi muulla Asiakkaan hyväksymällä tavalla.

Luettelo Järjestelmätoimittajan muista alihankkijoista on liitteen PS3 kohdassa B.

Asiakkaalla on oikeus varmistua parhaaksi katsomillaan tavoilla, että Järjestelmätoimittajan alihankkija on luotettava ja että alihankkijalla on riittävät edellytykset tuottaa vastuullaan oleva osa sopimuksen kohteen toteuttamisesta. Järjestelmätoimittaja on velvollinen antamaan Asiakkaalle tämän edellyttämät kohtuulliset alihankkijaa koskevat tiedot.

Asiakkaalla on perustellusta syystä oikeus olla hyväksymättä uutta alihankkijaa tai vaatia vanhan alihankkijan vaihtamista. Tällöin Järjestelmätoimittajan tulee viipymättä käynnistää asianmukaiset toimenpiteet. Järjestelmätoimittajalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta vaihtaa liitteen PS3 kohdassa A yksilöityä Välttämätöntä alihankkijaa. Asiakkaalla ei ole myöskään oikeutta olla hyväksymättä alihankkijaksi Järjestelmätoimittajan konserniyhtiötä tai vaatia sen vaihtamista, ellei se ole syyllistynyt hankintalain (348/2007) 53 tai 54 §:ssä tarkoitettuun menettelyyn.

Asiakas voi edellyttää Järjestelmätoimittajalta alihankkijoihin vähintään samaa soveltuvuutta, kuin Järjestelmätoimittajalla alihankkijoihin oli 1.10.2013 julkaistun hankintailmoituksen perusteella tekemässään osallistumishakemuksessa (liite I).

Alihankkijan vaihtaminen tämän kohdan mukaisesti ei oikeuta Järjestelmätoimittajaa hinnan korottamiseen tai muiden sopimusehtojen muuttamiseen.

10.2 Järjestelmätoimittajan vastuu alihankkijoistaan

Järjestelmätoimittaja vastaa käyttämänsä alihankkijan osuudesta kuten omastaan. Järjestelmätoimittaja vastaa myös siitä, että sen alihankkijat noudattavat omalta osaltaan Järjestelmätoimittajalle asetettuja velvoitteita. Järjestelmätoimittaja vastaa kaikista sopimuksen kohteen toteuttamiseen kuuluvista velvollisuuksista riippumatta siitä, käyttääkö Järjestelmätoimittaja alihankkijaa tai muuta palveluntuottajaa. Asiakas kohdistaa mahdolliset vaatimukset ja reklamaatiot aina suoraan Järjestelmätoimittajalle.

Järjestelmätoimittaja vastaa muun ohella seuraavista seikoista:

- Järjestelmätoimittajalla on riittävät keskinäiset sopimukset alihankkijoidensa kanssa, ja niiden sisältö ja velvoitteet täyttävät sopimuksen kohteen toteuttamiseksi tarvittavat kriteerit myös sellaisessa tapauksessa, jossa tämän sopimuksen sisältöä Asiakkaan ja Järjestelmätoimittajan yhteisestä päätöksestä muutetaan.
- Järjestelmätoimittaja on täyttänyt tilaajavastuulain (1233/2006) mukaiset velvollisuutensa alihankkijoidensa osalta.

- Järjestelmätoimittaja valvoo alihankkijoidensa suoritumista sopimuksen mukaisista tehtävistään. Mikäli alihankkija ei täytä osuuttaan sopimuksen kohteen toteuttamisesta, järjestää Järjestelmätoimittaja omalla kustannuksellaan puuttuvan osan sopimuksen kohteen toteuttamisesta muulla tavalla siten, että tämän sopimuksen vaatimukset tulevat kaikissa tapauksissa täytetyiksi.
- Alihankkijat noudattavat yhteistyövelvoitetta. Jos alihankkija ei noudata yhteistyövelvoitetta tai toimii muuten sellaisilla tavoilla, että Asiakkaan tai Tilaaajien etu vaarantuu, voi Asiakas vaatia alihankkijan vaihtamista.
- Järjestelmätoimittaja tiedottaa viipymättä Asiakkaalle, mikäli alihankkijan toimintaedellytykset muuttuvat esimerkiksi yritysjärjestelyn vuoksi tai muusta syystä, jos muutos vaikuttaa olennaisesti sopimuksen kohteen toteuttamiseen.

Järjestelmätoimittajan alihankkijan Asiakkaalle toimittamaan aineistoon sovelletaan samoja ehtoja kuin Järjestelmätoimittajan Asiakkaalle toimittamaan aineistoon.

10.3 Asiakkaan alihankkijat

Asiakkaalla on oikeus käyttää alihankkijoita ilman Järjestelmätoimittajan suostumusta. Asiakas vastaa käyttämiensä alihankkijoiden osuudesta kuten omastaan. Asiakas vastaa siitä, että sen alihankkijat noudattavat omalta osaltaan Asiakkaalle asetettuja velvoitteita.

Asiakkaan alihankkijoilla ei ole oikeutta sopia sopimuksen kohteen toteuttamiseen liittyvistä seikoista Järjestelmätoimittajan kanssa tai antaa sitoumuksia Asiakkaan puolesta, ellei asiasta ole etukäteen kirjallisesti Asiakkaan ja Asiakkaan alihankkijan välillä sovittu.

Järjestelmätoimittajalla on kohdan 7.1.2 mukainen oikeus edellyttää Asiakkaan alihankkijalta salassapitosopimuksen allekirjoittamista.

11 Immateriaalioikeudet

11.1 Aiemmat oikeudet

Tällä sopimuksella ei muuteta sopijapuolten omistusoikeuksia ennen sopimuksen voimaantuloa syntyneisiin immateriaalioikeuksiin.

11.2 Järjestelmän immateriaalioikeudet ja käyttöoikeus

Järjestelmään liittyviä immateriaalioikeuksia ja käyttöoikeutta koskevat ehdot ovat tämän sopimuksen kohdassa 3.

11.3 Tuotokset

Järjestelmätoimittaja voi toteuttaa Asiakkaalle erikseen sovitusti Järjestelmään liittyviä

- Mukauttamisen Lopputuloksia
- Teknisten Konfiguraatioiden Lopputuloksia
- Integraatioita
- Erillisiä Moduuleita
- Uutta Ohjelmakoodia.

Edellä mainituista Tuotoksista tulee osa Järjestelmää sen jälkeen kun Asiakas on ne hyväksynyt.

Järjestelmätoimittajan tulee luovuttaa Asiakkaalle Tuotoksen lähdekoodi ja dokumentaatio, elleivät sopijapuolet ole erikseen toisin sopineet. Jos Tuotos on luonteeltaan sellainen, ettei siihen ole saatavilla varsinaista lähdekoodia, Järjestelmätoimittajan tulee luovuttaa Asiakkaalle Tuotoksesta muu tekstimuotoinen kuvaus tai tallenne, jonka avulla Tuotoksen käyttäminen, muokkaaminen ja jatkokehittäminen on mahdollista. Järjestelmätoimittajalla ei ole velvollisuutta luovuttaa Asiakkaalle Valmisohjelmiston lähdekoodia.

Jos Tuotokseen muodostuu tekijänoikeus tai muu immateriaalioikeus, sopijapuolet voivat sopia siitä liitteen D1 mukaisesti. Jos muuta ei ole sovittu, sovelletaan seuraavaa:

Tuotoksen tekijänoikeus tai muu immateriaalioikeus kuuluu Järjestelmätoimittajalle. Asiakkaalla on Tuotokseen Palvelusopimuksen kohdan 3 mukainen käyttöoikeus. Asiakkaalla on lisäksi oikeus muokata ja jatkokehittää Tuotosta Asiakkaan liiketoiminnassa ja Tilaaajien toiminnassa joko itse tai kolmannen osapuolen toimesta.

Sopijapuolet voivat erikseen sopia, että edellisen kappaleen sijaan sovelletaan esimerkiksi seuraavaa:

Tuotoksen tekijänoikeus tai muu immateriaalioikeus kuuluu Järjestelmätoimittajalle ja Asiakkaalle itsenäisesti. Järjestelmätoimittaja ja Asiakas saavat rinnakkaisen oikeuden vapaasti ja toiselta lupaa kysymättä hyödyntää Tuotosta parhaaksi katsomallaan tavalla. Hyödyntämistä voi olla esimerkiksi muuttaminen ja jatkokehittäminen sekä oikeuksien edelleen luovuttaminen.

Tuotosten ylläpito sisältyy Järjestelmän ylläpitoon. Tuotosten mahdollinen vaikutus Jatkuvien Palveluiden hintaan määräytyy samaan tapaan kuin Järjestelmän muutosten ja se käsitellään liitteen D1 mukaisesti.

Asiakkaalla on oikeus luovuttaa Mukauttamisen Lopputuloksia, Teknisten Konfiguraatioiden Lopputuloksia ja Integraatioita muille julkishallinnon sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä tai tuottamisesta vastaaville organisaatioille Suomessa. Vastaanottavalla organisaatiolla on oikeus hyödyntää saamaansa aineistoa vastaavien järjestelmien toteutuksessa ja kehittämisessä, mutta ei oikeutta luovuttaa sitä edelleen.

Järjestelmätoimittajalla on oikeus edellyttää liitteen J mukaisen salassapitosopimuksen allekirjoittamista vastaanottavalta organisaatiolta, jos se on luovutettavan dokumentaation luonteen vuoksi tarpeen.

Tätä kohtaa ei sovelleta sellaisiin Tuotoksiin vastaaviin mukauttamisen, teknisen konfiguroinnin, ohjelmoinnin tai muun kehitystyön lopputuloksiin, jotka sopijapuoli toteuttaa itsenäisesti (esimerkiksi Järjestelmän Päivitykset ja Asiakkaan itsenäisesti toteuttamat mukauttamisen lopputulokset).

Tällä kohdalla ei rajoiteta Järjestelmätoimittajan kohdan 7.1.2 viimeisen kappaleen mukaisia oikeuksia.

11.4 Dokumentaatio

Asiakkaalla on oikeus käyttää, muokata ja jatkokehittää dokumentaatioon sisältyviä dokumentteja. Muilta osin Asiakkaan dokumentaatioon kohdistuvat oikeudet vastaavat Järjestelmän käyttöoikeutta.

11.5 Asiakkaan aineisto

Omistusoikeus ja immateriaalioikeudet Asiakkaan aineistoon kuuluvat Asiakkaalle, Tilaajalle tai kolmannelle osapuolelle.

Asiakkaan aineisto voi sisältää sopimuksen kohteen toteutuksen yhteydessä käytettäviä tai niihin sisältyviä Asiakkaan tai Tilaajien asiakirjoja, kirjallisia tietoja, tietokantoja (kuten asiakas- ja potilastiedoista muodostuvat tietokannat), ohjelmistoja sekä muuta aineistoa, joka on luovutettu Järjestelmätoimittajalle sopimuksen kohteen toteuttamista varten tai johon Järjestelmätoimittajalla on pääsy sopimuksen kohteen toteutuksen yhteydessä. Järjestelmätoimittaja saa käsitellä edellä tässä kappaleessa tarkoitettua Asiakkaan aineistoa vain sopimuksen kohteen toteuttamiseksi ja siinä määrin, kuin se on välttämätöntä Järjestelmätoimittajan tämän sopimuksen mukaisten velvoitteiden täyttämiseksi.

Asiakas vastaa siitä, että sillä on oikeus antaa Järjestelmätoimittajalle edellä kuvattu oikeus käsitellä Asiakkaan aineistoa.

11.6 Vastuu immateriaalioikeuksista

Järjestelmätoimittaja vastaa siitä, että Järjestelmä sopimuksen mukaisesti käytettynä ei loukkaa kolmannen osapuolen immateriaalioikeuksia. Mikäli Asiakasta vastaan esitetään Järjestelmän käyttöön perustuvia immateriaalioikeuksia koskevia vaatimuksia, Järjestelmätoimittaja on velvollinen vastaamaan vaatimukseen Asiakkaan puolesta omalla kustannuksellaan, edellyttäen että vaatimus koskee Järjestelmätoimittajan Valmisohjelmistoa tai Tuotosta. Vastuu Kolmannen Osapuolen Valmisohjelmistojen osalta määräytyy niitä koskevien vakioehtojen mukaisesti.

Asiakkaan on ilmoitettava Järjestelmätoimittajalle kirjallisesti vaatimuksista heti saatuaan niistä tiedon. Asiakkaan on annettava Järjestelmätoimittajalle tarpeelliset tiedot ja muu asian hoitamisen kannalta kohtuullinen apu. Asiakas on oikeutettu ryhtymään kaikkiin vaatimukseen vastaamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin siihen saakka, kunnes Järjestelmätoimittaja alkaa hoitaa asiaa. Tällaiset toimenpiteet eivät saa olennaisesti heikentää Järjestelmätoimittajan oikeuksia ja velvollisuuksia vaatimukseen vastaamisessa ja sovintoneuvotteluissa.

Mikäli sopijapuolet toteavat tai tuomioistuimen ratkaisulla todetaan, että Järjestelmän sopimuksen mukainen käyttö loukkaa kolmannen osapuolen immateriaalioikeuksia, tai jos sopimuksen mukainen Järjestelmän käyttö estyy tai on Asiakkaan harkinnan mukaan vaarassa estyä väitetyn loukkauksen tai siihen liittyvien kolmannen osapuolen vaatimusten tai toimenpiteiden johdosta, Järjestelmätoimittaja toteuttaa harkintansa mukaan jonkin seuraavista toimenpiteistä:

- Järjestelmätoimittaja hankkii kustannuksellaan Asiakkaalle oikeuden käyttää jatkossakin Järjestelmää tämän sopimuksen mukaisesti
- Järjestelmätoimittaja toimittaa veloituksetta korvaavan Järjestelmän tai sen osan asennuksineen
- Järjestelmätoimittaja muuttaa Järjestelmää tai sen osaa niin, ettei käyttö enää loukkaa kolmannen osapuolen oikeuksia.

Velvollisuus toteuttaa jokin yllä mainituista toimenpiteistä koskee myös Kolmannen Osapuolen Valmisohjelmista johtuvia loukkauksia.

Yllä mainitulla tavalla korvatus tai muutetun Järjestelmän tai sen osan tulee olennaisilta osiltaan vastata sopimuksen mukaisesti toimitettua Järjestelmää ja täyttää sopimuksen mukaiset vaatimukset, eikä Järjestelmän korvaamisesta tai muuttamisesta saa aiheutua kohtuutonta haittaa Asiakkaalle.

Jos Järjestelmätoimittaja on viipymättä ryhtynyt hoitamaan asiaa saatuaan siitä tiedon ja toteuttanut velvollisuutensa yllä mainitulla tavalla, Asiakkaalla ei ole oikeutta esittää Järjestelmätoimittajalle muita vaatimuksia loukkauksen johdosta. Järjestelmätoimittajan tulee kuitenkin korvata Asiakkaalle aiheutuneet kustannukset ja Asiakkaan maksettavaksi tuomitut korvaukset.

Mikäli mikään yllä mainituista vaihtoehtoista ei kaupallisesti tai teknisesti kohtuullisin keinoin ole Järjestelmätoimittajalle mahdollinen, Sopijapuolet käsittelevät asian liitteen D1 mukaisesti sen selvittämiseksi, olisiko Järjestelmätoimittajalla mahdollisuus muulla tavalla muokata Järjestelmää tai sen osaa siltä osin kuin on tarpeen loukkauksen poistamiseksi.

Mikäli mikään edellä mainituista vaihtoehtoista ei ole mahdollinen, Asiakkaan on lopetettava Järjestelmätoimittajan pyynnöstä kolmannen osapuolen immateriaalioikeuksia loukkaavan Järjestelmän tai sen osan käyttö siltä osin kuin se loukkaa kolmannen osapuolen immateriaalioikeuksia. Sopijapuolet käsittelevät asian liitteen D1 mukaisesti. Asiakkaalla on oikeus purkaa tämä sopimus päättymään välittömästi loukkaavilta osin tai kokonaan, jos loukkaus estää Asiakasta ja Tilaajaa käyttämästä Järjestelmää kokonaisuudessaan tai olennaisilta osin. Asiakkaalla ei tällöin ole mitään vahingonkorvausvelvollisuutta Järjestelmätoimittajalle.

Edellä mainittu Asiakkaan oikeus ei millään tavalla vähennä Asiakkaalla muuten mahdollisesti tämän sopimuksen perusteella olevia oikeuksia.

Järjestelmätoimittaja ei ole kuitenkaan vastuussa Asiakkaalle, mikäli vaatimusta koskee jokin seuraavista seikoista:

- vaatimus johtuu Asiakkaan ilman Järjestelmätoimittajan hyväksyntää Järjestelmään tai sen osaan tekemästä tai teettämästä muutoksesta
- vaatimus johtuu siitä, että Järjestelmää on käytetty ilman Järjestelmätoimittajan lupaa yhdessä muun laitteen tai ohjelmiston kanssa, ja Järjestelmän käyttäminen yksinään ei loukkaisi kyseessä olevaa immateriaalioikeutta
- vaatimus johtuu Asiakkaan nimenomaisten kirjallisten ohjeiden noudattamisesta
- vaatimus olisi voitu välttää käyttämällä uusinta julkistettua Järjestelmän versiota, edellyttäen että Järjestelmätoimittaja oli tarjonnut Asiakkaalle tällaista versiota ja kertonut mahdollisesta aiempaan versioon liittyvästä immateriaalioikeuksien loukkauksesta ja että Asiakkaalle ei olisi aiheutunut uusimman version käyttöönottamisesta muita kustannuksia kuin sellaiset tavanomaiset kustannukset, jotka aiheutuvat Asiakkaalle Järjestelmän päivittämisestä uuteen versioon.

Tässä kohdassa Asiakkaasta mainittu koskee myös Tilaajia.

11.7 Lähdekoodin luovuttaminen tai tallettaminen

Liitteessä C1 on erikseen lueteltu ne Valmisohjelmistot, joihin tätä kohtaa sovelletaan. Tätä kohtaa ei sovelleta muihin Valmisohjelmistoihin.

Järjestelmätoimittajan tulee valintansa mukaan joko luovuttaa Valmisohjelmistojen lähdekoodi Asiakkaalle tai tallettaa se kolmannen osapuolen haltuun.

Luovuttamiseen tai tallettamiseen sovelletaan Valmisohjelmistojen lisenssiehtojen kohtuullisia ja tavanomaisia määräyksiä, joita kyseisten Valmisohjelmistojen toimittajat yleisesti soveltavat käyttöoikeuksia myöntäessään. Järjestelmätoimittaja vastaa siitä, että Valmisohjelmistojen lisenssiehdot täyttävät tältä osin vähintään seuraavat tässä kohdassa mainitut vähimmäisvaatimukset.

Lähdekoodin luovuttamisen vähimmäisvaatimukset:

- Lähdekoodi sisältää Valmisohjelmiston uusimman version.
- Järjestelmätoimittaja luovuttaa lähdekoodin uudelleen vähintään jokaisen olennaisen muutoksen jälkeen.
- Asiakkaalla on oikeus käyttää lähdekoodia tämän sopimuksen mukaiseen tarkoitukseen joko yksin tai kolmannen osapuolen avustuksella, jos
  - o oikeuksien haltija asetetaan konkurssiin tai selvitystilaan
  - o Järjestelmälle ei ole saatavissa ylläpitoa Järjestelmätoimittajalta tai kolmannelta osapuolelta olennaisesti vastaavin ehdoin kuin Asiakas ja Järjestelmätoimittaja ovat ylläpidosta sopineet.

Lähdekoodin tallettamisen vähimmäisvaatimukset:

- Lähdekoodi tulee tallettaa sellaisen riippumattoman kolmannen osapuolen, joka yleisesti tuottaa tällaisia palveluita.
- Lähdekoodi sisältää Valmisohjelmiston uusimman version
- Järjestelmätoimittaja tallettaa lähdekoodin uudelleen vähintään jokaisen olennaisen muutoksen jälkeen.
- Tallettamiseen tulee sisältyä mahdollisuus auditointiin, jossa todennetaan, että talletettu media sisältää asianmukaisen lähdekoodin.
- Asiakkaalla on oikeus saada lähdekoodi ja käyttää sitä tämän sopimuksen mukaiseen tarkoitukseen joko yksin tai kolmannen osapuolen avustuksella, jos
  - o oikeuksien haltija asetetaan konkurssiin tai selvitystilaan tai
  - o Järjestelmälle ei ole saatavissa ylläpitoa Järjestelmätoimittajalta tai kolmannelta osapuolelta olennaisesti vastaavin ehdoin kuin Asiakas ja Järjestelmätoimittaja ovat ylläpidosta sopineet.
- Jos sopijapuolet ovat erimielisiä siitä, onko Asiakkaalla oikeus saada lähdekoodin käyttöoikeus, riita ratkaistaan lopullisesti riippumattomassa menettelyssä.

- Järjestelmätoimittaja vastaa lähdekoodin tallettamiseen liittyvistä kustannuksista. Asiakas vastaa korkeintaan lähdekoodin lunastamiseen liittyvistä kohtuullisista kustannuksista.

12 Hinnat ja maksuehdot

12.1 Maksuja koskevien sopimusehtojen tyhjentyvyys

Järjestelmätoimittajan Asiakkaalta tai Tilaajilta tämän sopimuksen kohteen toteuttamisen perusteella perimät maksut on mainittu tässä sopimuksessa tyhjentävästi. Hinnat on mainittu liitteessä PS1.1. Järjestelmätoimittajalla ei ole oikeutta periä sopimuksen kohteen toteuttamisesta tai Järjestelmän sopimuksen mukaisesta käytöstä, kuten esimerkiksi avointen rajapintojen hyödyntämisestä tai tietojen siirtämisestä Järjestelmän ja muiden järjestelmien välillä, Asiakkaalta tai Tilaajilta mitään muita kuin tässä sopimuksessa mainittuja maksuja.

Jos Asiakas tai Tilaaja käyttää Järjestelmää esimerkiksi asiakas- ja potilastietojen teknisen siirtämisen mahdollistamiseen kolmannelle osapuolelle tai muuhun vastaavaan sopimuksen mukaiseen käyttöön, ei Järjestelmätoimittajalla ole oikeutta saada tällaiseen käyttöön perustuvia maksuja myöskään edellä mainitulta kolmannelta osapuolelta. Jos tällainen käyttö liittyy kuitenkin uudenlaiseen Järjestelmän käyttötapaan, jota ei ole voitu ennakoida sopimusta tehtäessä ja joka aiheuttaa Järjestelmälle merkittävää lisäkuormitusta, sopijapuolet käsittelevät asian liitteen D1 mukaisesti.

Jos Järjestelmätoimittaja haluaa omasta aloitteestaan (esimerkiksi CE-merkinnän säilyttämiseen liittyen) tarkastaa tai validoida sopimukseen liittyvää Asiakkaan tai kolmannen osapuolen tuottamaa aineistoa, kuten koulutusmateriaalia, ja Asiakas antaa siihen luvan, vastaa Järjestelmätoimittaja itse sille tarkastamisesta tai validoinnista aiheutuvista kustannuksista.

Liite B2 sisältää tietoja Tilaajien toimintaan liittyvistä henkilömääristä ja volyymeista. Muutokset mainituissa tiedoissa eivät johda tämän sopimuksen mukaisten hintojen muutoksiin, ellei muualla tässä sopimuksessa ole toisin sovittu.

12.2 Järjestelmän käyttöoikeus

12.2.1 Loppukäyttäjät

Järjestelmän käyttöoikeuden hinta on sidottu Loppukäyttäjien lukumäärään. Yksittäisen Loppukäyttäjän käyttöoikeutta kutsutaan tässä kohdassa lisenssiksi.

Asiakas tilaa Loppukäyttäjille lisenssejä sitä mukaa kuin tarvitsee niitä projekteissa tai Järjestelmän Tuotantokäytössä.

Asiakkaalla on oikeus siirtää lisenssejä Loppukäyttäjältä toiselle riippumatta siitä, minkä kohdassa 3.3 mainitun organisaation palveluksessa Loppukäyttäjä on.

Asiakkaalla on oikeus irtisanoa lisenssi päätymään 30 päivän irtisanomisajalla ilmoittamalla siitä Järjestelmätoimittajalle kirjallisesti. Irtisanomisajan jälkeen lisenssistä ei enää peritä Jatkovien Palveluiden käyttäjäkohtaista maksua.

12.2.2 Palveluportaalikäyttäjät

Palveluportaalikäyttäjiin sovelletaan samoja ehtoja kuin Loppukäyttäjiin.

12.2.3 Kansalaiskäyttäjät

Järjestelmätoimittaja veloittaa Järjestelmän asiakas- ja potilasportaalista liitteen PS1.1 mukaisen kertamaksun, mutta ei mitään erillisiä maksuja Kansalaiskäyttäjien käyttöoikeudesta.

Jos Järjestelmän asiakas- ja potilasportaalin käyttö laajenee maantieteellisesti kohdan 2.2 mukaisesti, Asiakas maksaa laajenemisesta kertamaksun, joka määräytyy HUS-alueen väkiluvun ja laajenemisalueen väkiluvun suhteen mukaisesti.

12.3 Projektit

12.3.1 Projektien hinnoittelu

Projektit tai niiden osat voivat olla esimerkiksi kiinteähintaisia, tavoitehintaisia tai aikaperusteisesti veloitettavia. Sopijapuolet sopivat hinnoittelutavasta etukäteen.

12.3.2 Kiinteähintaiset Projektit

Järjestelmätoimittaja laskuttaa kiinteähintaiset Projektit erikseen sovittavan maksuerätaulukon mukaisesti. Jos sopijapuolet eivät pääse maksuerätaulukosta yksimielisyyteen, se laaditaan seuraavasti:

PERUSTE	MAKSU PROSENTTEINA KOKONAISHINNASTA
Päätös Projektin toteuttamisesta	5 %
Projektin aloittaminen	5 %
25 prosenttia Projektin lopputuloksesta toteutettu	15 %
50 prosenttia Projektin lopputuloksesta toteutettu	25 %
75 prosenttia Projektin lopputuloksesta toteutettu	25 %
Projektin lopputuloksen hyväksyminen	20 %
Takuuajan päätyminen	5 %

Takuuajan päättymiseen sidotun maksun maksamisen edellytyksenä on, että Järjestelmätoimittaja on tehnyt kaikki takuukorjaukset sopimuksen mukaisesti.

12.3.3 Kuukausittain veloitettavat tavoitehintaiset Projektit

Järjestelmätoimittaja laskuttaa tavoitehintaista projekteista toteutuneiden työtuntien mukaisesti kuukausittain jälkikäteen. Jos sopijapuolet eivät pääse hinnoittelutavasta yksimielisyyteen, se on seuraava:

Jos tavoitehinta alittuu, Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle puolet toteutuneen ja tavoitehinnan erotuksesta.

Jos tavoitehinta ylittyy, Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle tavoitehinnan ylittävistä työtunneista alennetun hinnan seuraavasti:

TAVOITEHINNAN YLITYKSEN MÄÄRÄ	MAKSU PORTAAN YLITTÄVISTÄ TUNNEISTA
korkeintaan 10 %	80 % tuntihinnasta
yli 10 % mutta korkeintaan 20 %	60 % tuntihinnasta
yli 20 % mutta korkeintaan 50 %	40 % tuntihinnasta
yli 50 %	0 % tuntihinnasta

Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle projekteista lisäksi seuraavat kiinteät hinnat, jotka määräytyvät prosentteina tavoitehinnasta:

PERUSTE	MAKSU PROSENTTEINA TAVOITEHINNASTA
Asiakas hyväksyy Projektin lopputuloksen	5 %
Takuuajan päätyminen	5 %

Takuuajan päättymiseen sidotun maksun maksamisen edellytyksenä on, että Järjestelmätoimittaja on tehnyt kaikki takuukorjaukset sopimuksen mukaisesti.

12.3.4 Välitavoitteiden saavuttamiseen sidotut tavoitehintaisten Projektit

Järjestelmätoimittaja laskuttaa tavoitehintaisten projekteista toteutuneiden työtuntien mukaisesti jälkikäteen saavutettuaan projektisuunnitelmassa määritellyt välitavoitteet. Jos sopijapuolet eivät pääse hinnoittelutavasta yksimielisyyteen, se on seuraava:

Jos tavoitehinta alittuu, Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle puolet toteutuneen ja tavoitehinnan erotuksesta.

Jos tavoitehinta ylittyy, Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle tavoitehinnan ylittävistä työtunneista alennetun hinnan seuraavasti:

TAVOITEHINNAN YLITYKSEN MÄÄRÄ	MAKSU PORTAAN YLITTÄVISTÄ TUNNEISTA
korkeintaan 10 %	80 % tuntihinnasta
yli 10 % mutta korkeintaan 20 %	60 % tuntihinnasta
yli 20 % mutta korkeintaan 50 %	40 % tuntihinnasta
yli 50 %	0 % tuntihinnasta

Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle projekteista lisäksi seuraavat kiinteät hinnat, jotka määräytyvät prosentteina tavoitehinnasta:

PERUSTE	MAKSU PROSENTTEINA TAVOITEHINNASTA
Asiakas hyväksyy Projektin lopputuloksen	5 %
Takuuajan päättyminen	5 %

Takuuajan päättymiseen sidotun maksun maksamisen edellytyksenä on, että Järjestelmätoimittaja on tehnyt kaikki takuukorjaukset sopimuksen mukaisesti.

12.3.5 Aikaperusteisesti veloitettavat Projektit

Järjestelmätoimittaja laskuttaa aikaperusteisesti veloitettavista projekteista toteutuneiden työtuntien mukaisesti kuukausittain jälkikäteen.

12.3.6 Muut Projektien hinnoittelutavat

Sopijapuolet voivat sopia myös muista Projektien hinnoittelutavoista, kuten esimerkiksi seuraavista:

- toimintopisteisiin tai vastaaviin perustuva analyysi
- bonus–sanktiojärjestelmä, joka on sidottu esimerkiksi projektiaikataulussa pysymiseen tai tyytyväisyyskyselyn tuloksiin
- Projektin lopputuloksena saavutetun hyödyn jakaminen sopijapuolten kesken.

Sopijapuolet voivat sopia kolmannen osapuolen käyttämisestä hinnoittelun arvioinnissa.

12.4 Lisätyö

Asiakas voi kirjallisesti tilata Järjestelmätoimittajalta sopimuksen kohteeseen liittyvää lisätyötä. Asiakas maksaa lisätyöstä toteutuneiden työtuntien mukaisesti kuukausittain jälkikäteen.

Jos Asiakas nimenomaisesti pyytää Järjestelmätoimittajaa toteuttamaan Suomessa tehtävän lisätyön normaalin palveluajan ulkopuolella, saa Järjestelmätoimittaja veloittaa työstä lisäkorvauksen seuraavien periaatteiden mukaisesti (kellonajat Suomen aikaa):

- arkipäivinä klo 8–16 normaali veloitus
- arkipäivinä klo 16–20 normaali veloitus x 1,5
- muina aikoina normaali veloitus x 2.

Sopijapuolet voivat erikseen sopia lisätöiden hinnoittelusta muulla tavalla, kuten kiinteällä hinnalla, tavoitehinnalla tai bonus–sanktiojärjestelmää käyttäen. Asiakas voi tilata Järjestelmätoimittajalta myös esimerkiksi päivystystyyppistä työtä erikseen sovittavalla hinnalla.

12.5 Ilman kirjallista tilausta suoritettu tai työmääräarvion ylittävä lisätyö

Asiakkaalla ei ole velvollisuutta maksaa lisätyöstä, jota Asiakas ei ole kirjallisesti tilannut tai joka ylittää Järjestelmätoimittajan kirjallisesti etukäteen antaman työmääräarvion.

Järjestelmätoimittajalla on kuitenkin oikeus laskuttaa sellaisista välttämättömistä lisätöistä, joista niiden erityisen kiireellisyyden vuoksi ei ole ollut mahdollista tehdä kirjallista tilausta tai joiden osalta työmääräarvion ylitymisestä ei Järjestelmätoimittajan vaikutuspiirin ulkopuolella olevasta syystä johtuvan erityisen kiireellisyyden vuoksi ole voinut ilmoittaa etukäteen.

Jos Järjestelmätoimittajan etukäteen antaman työmääräarvion ylittyminen näyttää väistämättömältä, Järjestelmätoimittajan tulee viipymättä ilmoittaa siitä Asiakkaalle. Tällöin Asiakkaalla on oikeus päättää kyseinen tilaus päättymään heti, ja Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle vain sellaisesta alkuperäiseen työmääräarvioon sisältyvästä lisätyöstä, jonka Järjestelmätoimittaja on suorittanut ennalta sovitusti.

12.6 Kulut ja kustannukset

Sovitut hinnat sisältävät kaikki sopimuksen kohteen toteuttamisesta aiheutuvat matka- ja majoituskustannukset, päivärahat, ylityökorvaukset, korvaukset matka-ajasta sekä muut vastaavat kulut ja kustannukset. Sovitut hinnat sisältävät myös muun muassa osallistumisen kokouksiin (huomioiden kohdan **Virhe. Viitteen lähde ei löytynyt.**), assistenttipalvelut, kopiointikustannukset, postituskustannukset, puhelinkustannukset ja muut

Järjestelmätoimittajan yleiskustannukset sekä sopimuksen mukaisten suunnitelmien laatimisen, dokumentaation ja raportoinnin.

Järjestelmätoimittajalla ei ole oikeutta laskuttaa tarjousten tai työmääräarvioiden antamisesta. Järjestelmätoimittaja ei lisää laskuihin laskutuslisää.

Sopijapuolet voivat yksittäistapauksessa sopia erikseen, että tästä kohdasta poiketaan, jos siihen on erityisiä perusteita.

12.7 Hinnanmuutokset

Sopijapuolten tulee sopia kaikista hinnanmuutoksista kirjallisesti.

Sopijapuolella on oikeus ehdottaa seuraavien hintojen muutosta:

- Jatkuvien Palveluiden perusmaksu ja käyttäjäkohtainen maksu
- aikaperusteisesti veloittavat henkilötyön hinnat.

Muut sopimuksen mukaiset hinnat ovat kiinteitä.

Sopijapuoli voi ehdottaa hintojen muutosta vuosittain kesäkuun loppuun mennessä, jolloin Järjestelmätoimittaja ja Asiakas neuvottelevat hinnoista liitteen D1 mukaisesti siten, että mahdollisesti muutetut hinnat tulevat voimaan seuraavan kalenterivuoden alusta lukien. Ensimmäisen kerran hintojen muutosta voi ehdottaa vuonna 2018.

Jos uusista hinnoista ei ehditä sopia ennen vuodenvaihdetta, hinnanmuutokset toteutetaan myöhemmin takautuvasti vuodenvaihteesta lukien. Sopijapuolella ei ole velvollisuutta maksaa korkoa vanhan ja uuden hinnan erotukselle.

Hinnantarkistusehdotuksessa on yksilöitävä ne kustannustekijät, joihin sopijapuoli vetoaa. Vetoamista yleiseen kustannustason muutokseen ei voida pitää hyväksyttävänä perusteena hintojen muuttamiselle. Sekä hintoja korottavat että alentavat seikat on huomioitava hinnanmuutosta koskevien neuvotteluiden lopputuloksessa.

Hinta voi nousta tai laskea korkeintaan seuraavan indeksin mukaisesti:

[Tilastokeskus, Palvelujen tuottajahintaindeksit 2010=100 (TOL 2008), toimiala 62 (Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta), <http://www.stat.fi/til/pthi/>]

Suurin mahdollinen hinnanmuutos alkuperäiseen hintaan verrattuna lasketaan seuraavasti:

(alkuperäinen hinta) * [(tarkistusajankohdan indeksi) / (alkuperäinen indeksi) - 1]

Alkuperäisenä indeksinä pidetään Tilastokeskuksen tammikuussa 2017 julkaisemaa pistelukua.

Tarkistusajankohdan indeksinä pidetään viimeisintä Tilastokeskuksen julkaisemaa pistelukua sillä hetkellä, kun sopijapuoli ehdottaa hinnantarkistusta.

Jos jotain hintaa muutetaan benchmark-tutkimuksen (vertailututkimuksen) tulosten perusteella, kyseiseen hintaan voi ehdottaa tämän kohdan mukaista hinnantarkistusta aikaisintaan 12 kuukauden kuluttua muutetun hinnan voimaantulosta. Vertailututkimuksen tulosten perusteella muutetun hinnan osalta alkuperäisenä indeksinä pidetään viimeisintä Tilastokeskuksen julkaisemaa pistelukua muutetun hinnan voimaantuloa hetkellä.

Hintojen muuttuessa sopijapuolet päivittävät liitteen PS1.1 ajan tasalle.

12.8 Valuuttakurssien muutokset

Valuuttakurssien muutokset eivät oikeuta kumpaakaan sopijapuolta hinnan muutoksiin. Poikkeuksena tähän ovat kuitenkin olennaiset valuuttajärjestelmän muutokset Suomessa, ja ne käsitellään liitteen D1 mukaisesti.

12.9 Maksuehdot

Sopimuksessa ja sen liitteissä mainitut hinnat ovat arvonlisäverottomia (ALV 0 %). Järjestelmätoimittaja lisää hintaan kulloinkin voimassa olevan Suomen arvonlisäveron sekä muut mahdolliset suomalaiset verot ja suomalaisten viranomaisten määräämät maksut. Laskuissa on mainittava myös arvonlisäverollinen hinta ja sen tulee täyttää arvonlisäverolain (1501/1993) 209 e §:n määräykset.

Henkilötyöpäivän (htp) mukaan hinnoiteltujen palveluiden tuntihinta saadaan jakamalla päivähinta luvulla 7,5. Laskutettavaan työaikaan ei lasketa mukaan lounasaikaa eikä kahvitaukoja.

Lasku eräännyy maksettavaksi 30 päivän kuluttua laskun lähettämisestä. Viivästyskorko on kulloinkin voimassa olevan korkolain mukainen.

Laskutusjakso ei voi ulottua kahdelle kalenterivuodelle, vaan sen on päättyttävä vuodenvaihteessa.

Järjestelmätoimittaja lähettää laskut sähköisesti.

Järjestelmätoimittajan on jaettava ja eriteltävä laskut Asiakkaan kohtuullisten tarpeiden mukaisesti. Asiakas voi esimerkiksi edellyttää, että Järjestelmätoimittaja jakaa ja erittelee laskut Tilaaja- tai yksikkökohtaisesti. Tarkemmat laskutusta koskevat tiedot ja vaatimukset sisältyvät liitteeseen PS1.2.

Mikäli Asiakas perustellusti katsoo, että laskun peruste on joiltain osin epäselvä, Asiakas huomauttaa asiasta kirjallisesti Järjestelmätoimittajalle

ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään laskun eräpäivänä. Asiakkaan tulee maksaa laskun riidaton osa normaalisti. Sopijapuolet selvittävät epäselvyyden yhdessä viipymättä. Mikäli Asiakkaan huomautus oli aiheeton, Järjestelmätoimittajalla on oikeus periä viivästyneen maksun osalta sopimusehtojen mukainen viivästyskorko. Tämä kohta ei rajoita Asiakkaan oikeutta myöhemmin vedota laskutuksen virheellisyyteen.

Asiakkaalla on oikeus keskeyttää etukäteen maksettavat maksut siltä osin kuin on ilmeistä, että Järjestelmätoimittaja ei tule täyttämään niihin liittyviä sopimusvelvoitteitaan. Asiakkaan on viipymättä ilmoitettava keskeytyksestä Järjestelmätoimittajalle, minkä jälkeen sopijapuolet neuvottelevat asiasta liitteen D1 mukaisesti.

12.10 Sopimussakot

Jos Järjestelmätoimittajan on maksettava tämän sopimuksen mukaista sopimussakkoa, sopijapuolet sopivat sopimussakon määrän hyvittämisestä ensisijaisesti laskutuksessa. Jos sopijapuolet eivät pääse hyvittämisestä yksimielisyyteen, Asiakkaalla on oikeus vähentää sopimussakko Järjestelmätoimittajalle suoritettavista maksuista tai vaatia sopimussakon maksamista.

Jos Järjestelmätoimittajan on maksettava tämän sopimuksen mukaista sopimussakkoa, niin Asiakkaalla ei ole oikeutta saada sopimussakkoa Järjestelmätoimittajan sopimussakon maksamisen perusteena olevan sopimusrikkomuksen, muun toiminnan tai laiminlyönnin johdosta Toimitussopimuksen perusteella.

12.11 Jatkuvat Palvelut

Järjestelmätoimittaja laskuttaa Jatkuvien Palveluiden perusmaksun ja Jatkuvien Palveluiden käyttäjäkohtaiset maksut neljännesvuosittain etukäteen.

Jatkuvien Palveluiden käyttäjäkohtaisten maksujen osalta maksun suuruus määräytyy sen mukaan, kuinka monta kohtien 12.2.1 ja 12.2.2 mukaista lisenssiä Asiakkaalla on vuosineljänneksen ensimmäisenä päivänä. Tähän ei kuitenkaan lasketa niitä Asiakkaan hankkimia lisenssejä, joita ei ole vielä ollenkaan otettu käyttöön.

Jos myöhemmin sovitaan Jatkuvien palveluiden hintaan vaikuttavasta muutoksesta, muutos huomioidaan liitteen D1 mukaisesti sovitusta ajankohdasta alkaen.

12.12 Jatkuvien Palveluiden veloituksen aloittaminen

Järjestelmätoimittaja veloittaa Jatkuvien Palveluiden maksut siitä alkaen, kun Järjestelmä otetaan ensimmäisen kerran tuotantokäyttöön osana Pilottiprojektia. Ensimmäisen vuosineljänneksen osalta Järjestelmätoimittaja veloittaa vain tuotantokäytön aloituspäivän ja sen jälkeiset päivät. Ensimmäisen vuosineljänneksen käyttäjäkohtaiset maksut perustuvat sopijapuolten yhdessä arvioimaan tuotantokäytön todelliseen käyttäjämäärään.

12.13 Erikseen tilattavat palvelut

Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle erikseen tilattavista palveluista toteutuneen mukaan kuukausittain jälkikäteen tai erikseen sovitulla tavalla. Hinnat on mainittu liitteessä PS1.1, ellei niistä ole sovittu kirjallisesti erikseen.

12.14 Benchmark-tutkimus

Asiakkaalla on kolmen kuukauden ajan kustakin Järjestelmätoimittajan kohdan 12.7 mukaisesti tekemästä hinnankorotusehdotuksesta oikeus käynnistää benchmark-tutkimus (vertailututkimus) Jatkuvien Palveluiden hinnoista ja aikaperusteisesti veloitettavista henkilötöiden hinnoista. Uuden vertailututkimuksen voi teettää aikaisintaan kahden vuoden kuluttua edellisen valmistumisesta.

Vertailututkimuksessa hintoja verrataan vastaavan tässä kohdassa kuvatulla tavalla määriteltävän vertailuryhmän vastaaviin hintoihin. Vertailuryhmällä tarkoitetaan vertailututkimuksen kohteena olevien palveluiden osalta Järjestelmätoimittajaan suoraan verrattavissa olevia muita alan toimittajia, jotka toimittavat palveluita, jotka ovat suoraan verrattavissa Järjestelmätoimittajan tarjoamiin palveluihin ottaen huomioon esimerkiksi

- Asiakkaan ja Tilaajien koon
- Järjestelmän käytön laajuuden
- palvelutasot
- Järjestelmän laadun ja toiminnallisuudet
- mahdolliset erityiset tai ainutlaatuiset palveluiden tuotanto- tai vastaanotto-olosuhteet
- muut maksujen suuruuteen suoraan tai välillisesti vaikuttavat relevantit tekijät.

Vertailuryhmä tulee muodostaa siten, että sen hintoja voidaan suoraan verrata Järjestelmätoimittajan hintoihin huomioiden yllä kuvatut vaatimukset. Vertailuryhmään tulee pyrkiä sisällyttämään vähintään viisi toimittajaa.

Vertailututkimus toteutetaan käyttäen vertailututkimuksia tekevää riippumatonta tutkimusyriytystä, jonka sopijapuolet ovat hyväksyneet ja joka on allekirjoittanut Järjestelmätoimittajan edellyttämän kohtuullisen salassapitosopimuksen. Asiakas tekee tutkimusyriityksen kanssa tämän kohdan mukaisen sopimuksen, joka Järjestelmätoimittajalla on oikeus saada tiedoksi.

Sopijapuolet ovat velvollisia antamaan tutkimusyriitykselle sen tarvitseman tiedon ja asiantuntija-avun ilman aiheetonta viivytystä.

Sopijapuolet osallistuvat vertailututkimukseen omalla kustannuksellaan. Asiakas vastaa tutkimusyriitykselle suoritettavasta maksusta, joka ei saa olla riippuvainen vertailututkimuksen tuloksista.

Jos vertailututkimus osoittaa, että sen kohteena olevat hinnat ylittävät vertailuryhmän keskimääräisen hintatason yli kymmenellä prosentilla, sopijapuolet neuvottelevat hinnoista ja palveluista liitteen D1 mukaisesti. Neuvottelujen tavoitteena on alentaa hintoja siten, ettei Asiakkaan maksama hinta ylitä vertailuryhmän hintatasoa enemmällä kuin kymmenellä prosentilla, tai parantaa vastaavasti palveluita, jolloin hintojen lasku voi olla alhaisempi tai siitä voidaan luopua. Sopijapuolet voivat hinnanalennuksen vaihtoehtona sopia esimerkiksi siitä, että hinnanalennus tai osa siitä toteutetaan Järjestelmän kehittämisenä.

Hintoja ei voi nostaa vertailututkimuksen tulosten perusteella.

13 Vahingonkorvaus

13.1 Sopijapuolen oikeus vahingonkorvaukseen

Asiakkaalla on oikeus saada vahingonkorvausta viivästyksestä tai muusta Järjestelmätoimittajan sopimusrikkomuksesta aiheutuneesta välittömästä vahingosta.

Jos Järjestelmätoimittaja on maksanut Asiakkaalle sopimussakkoa, on Asiakkaalla sen lisäksi oikeus saada vahingonkorvausta sopimussakon ylittävästä vahingostaan.

Tilaaajalle Järjestelmätoimittajan sopimusrikkomuksesta aiheutunut vahinko katsotaan Asiakkaalle aiheutuneeksi vahingoksi.

Järjestelmätoimittaja on vastuussa sellaisista välittömistä vahingoista, jotka johtuvat Järjestelmätoimittajan tai Järjestelmän virheestä aiheutuneesta asiakas- tai potilastietojen peruuttamattomasta katoamisesta. Esimerkiksi asiakas- ja potilastietojen uudelleen luomisesta aiheutuneet välittömät kustannukset katsotaan tällaiseksi välittömäksi vahingoksi. Asiakas vastaa

asiakas- ja potilastietojen asianmukaisesta varmuuskopioinnista. Jos asiakas- tai potilastietojen peruuttamaton katoaminen johtuu siitä, että Asiakas ei ole täyttänyt varmuuskopiointia koskevia velvoitteitaan, Järjestelmätoimittaja ei vastaa katoamisesta aiheutuneista vahingoista.

Lisävahinkojen ehkäisemiseksi tarpeellisesta lisätyöstä Asiakkaalle tai Tilajalle aiheutuneet kustannukset katsotaan välittömäksi vahingoksi.

Järjestelmätoimittajalla on oikeus saada vahingonkorvausta Asiakkaan sopimusrikkomuksesta aiheutuneesta välittömästä vahingosta.

Jos vahingonkorvausvastuu perustuu tähän sopimukseen, vahingonkorvausvastuu määräytyy tämän sopimuksen mukaisesti. Jos vahingonkorvausvastuu perustuu Toimitussopimukseen, vahingonkorvausvastuu määräytyy Toimitussopimuksen mukaisesti. Samasta vahingosta ei makseta vahingonkorvausta molempien sopimusten perusteella.

13.2 Vastuunrajoitus

Sopijapuolella ei ole oikeutta saada korvausta välillisistä vahingoista, ellei tästä sopimuksesta muuta johdu.

Sopijapuolen vastuu välittömistä vahingoista tämän sopimuksen perusteella on rajattu suurempaan seuraavista enimmäismääristä:

- 10 000 000 euroa
- sopimusrikkomuksen hetkellä Asiakkaan Järjestelmätoimittajalle Palvelusopimuksen perusteella maksamien lisenssimaksujen kokonaismäärä.

Sopijapuolen vastuu välittömistä vahingoista tämän sopimuksen perusteella on kuitenkin aina rajattu korkeintaan 30 000 000 euroon.

Sopijapuolen tämän sopimuksen perusteella toiselle sopijapuolelle maksamat vahingonkorvaukset vähennetään vahingonkorvauksen maksaneen sopijapuolen vastuun enimmäismäärästä myöhempiin sopimusrikkomuksiin perustuvaa vastuuta laskettaessa.

Enimmäismäärän laskemisessa ei huomioida Järjestelmätoimittajan Asiakkaalle maksamia sopimussakkoja eikä korvauksia, joita vastuunrajoitukset eivät koske.

Vastuunrajoitukset eivät koske tapausta, jossa sopijapuoli on aiheuttanut vahingon tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella tai loukannut immateriaalioikeuksia. Sopijapuolen tulee tällaisessa tapauksessa korvata myös välilliset vahingot, eikä vastuuta ole euromääräisesti rajattu.

13.3 Hankintalain mukainen seuraamus

Molemmat sopijapuolet vastaavat omista vahingoistaan, jos tuomioistuin määrää Hankintasopimukseen liittyen hankintalaissa (348/2007) tarkoitetun tehottomuusseuraamuksen tai sopimuskauden lyhentämisen.

13.4 Ylivoimainen este

Vapauttamisperusteeksi (force majeure) katsotaan sellainen sopimuksen täyttämisen estävä ja sopimuksen syntymisen jälkeen sattunut epätavallinen ja asiaan vaikuttava tapahtuma, jota sopijapuolten ei ole ollut syytä ottaa huomioon sopimusta tehdessään, joka on sopijapuolista riippumaton ja jonka seuraamuksia ei voida estää ilman kohtuuttomia lisäkustannuksia tai kohtuutonta ajanhukkaa. Tällainen tapahtuma voi olla sota, kapina, pakko-otto tai takavarikko julkiseen tarpeeseen, tuonti- tai vientikielto, luonnonmullistus, yleisen liikenteen tai energijakelun keskeytys, työselkkaus, tulipalo tai muu vaikutuksiltaan yhtä merkittävä ja epätavallinen sopijapuolista riippumaton syy.

Sopimuksen kohteeseen liittyvään lainsäädäntöön kohdistuva olennainen muutos voi olla ylivoimainen este, jos yllä mainittujen ylivoimaisen esteen yleisten edellytysten lisäksi sopimuksen kohteen toteuttaminen ei muutoksen vuoksi ole sopijapuolelle mahdollista.

Kohdan 6.2 viimeisessä kappaleessa mainitun lainsäädännön tulkinnan muutos voi olla ylivoimainen este, jos yllä mainittujen ylivoimaisen esteen yleisten edellytysten lisäksi kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

- kyseessä on suomalaisen viranomaisen uusi lainsäädännön tulkinta, joka poikkeaa olennaisesti aiemmin Suomessa ja muualla Euroopan unionin alueella vallinneesta tulkinnasta
- ylivoimaiseen esteeseen vetoava sopijapuoli on käyttänyt kaikki käytettävissä olevat suomalaiset ja Euroopan unionin muutoksenhakekeinot tulkinnan muuttamiseksi
- sopimuksen kohteen toteuttaminen ei muuttuneen tulkinnan vuoksi ole sopijapuolelle mahdollista.

Vapauttamisperusteeksi katsotaan myös sopijapuolen alihankkijaa kohdannut ylivoimainen este, mikäli alihankintaa ei voida ilman kohtuuttomia kustannuksia tai oleellista ajanhukkaa hankkia muualta.

Jos sopimusvelvoitteen viivästyminen johtuu tällaisesta ylivoimaisesta esteestä, sopimusvelvoitteen täyttämisaikaa jatketaan niin paljon kuin kaikki tapaukseen vaikuttavat olosuhteet huomioon ottaen on pidettävä kohtuullisena.

Sopijapuolten on viipymättä ilmoitettava ylivoimaisesta esteestä kirjallisesti toiselle sopijapuolelle samoin kuin esteen lakkaamisesta.

Jos Järjestelmätoimittajaa kohdannut ylivoimainen este kestää yli kolme kuukautta, Asiakkaalla on oikeus päättää tämä sopimus välittömästi kohdan 15.2 mukaisesti ilman mitään päättämiseen liittyvää vahingonkorvausvelvollisuutta Järjestelmätoimittajalle.

Järjestelmätoimittajan tulee tässä kohdassa mainitusta huolimatta noudattaa tämän sopimuksen kohtaa 6.20.

14 Sopimuksen siirtäminen

Järjestelmätoimittaja ei saa siirtää tätä sopimusta kolmannelle osapuolelle ilman Asiakkaalta etukäteen saatua kirjallista suostumusta.

Asiakas voi antaa suostumuksen sopimuksen siirtoon, jos siirto liittyy esimerkiksi liikkeenluovutukseen tai Järjestelmätoimittajan yritystoiminnan sisäiseen uudelleen järjestämiseen. Asiakkaalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta antaa edellä mainittua suostumusta. Asiakas voi edellyttää siirronsaajalta liitteessä I mainittujen 1.10.2013 julkaistussa hankintailmoituksessa ja sen liitteissä edellytettyjen soveltuvuusvaatimusten täyttymistä ja sitä, että sopimuksen siirtänyt yritys ja siirronsaaja vastaavat sopimusvelvoitteista yhteisvastuullisesti.

Asiakkaalla on oikeus ilman Järjestelmätoimittajan suostumusta siirtää sopimukseen liittyvät oikeutensa ja velvollisuutensa kokonaan tai osittain toiselle oikeushenkilölle, jolle Asiakkaan tehtävät siirtyvät tai vastaava osa niistä siirtyy. Asiakkaan yksipuolinen siirto-oikeus ei saa johtaa sopimuksen kohteen maantieteellisen käytön olennaiseen laajenemiseen HYKS-erityisvastuualueen ja Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystyöryhmän tai eteläisen sote-alueen ulkopuolelle, ja siirronsaajan tulee olla kykenevä vastaamaan Asiakkaan sopimusvelvoitteista. Siirronsaaja ei saa olla Järjestelmätoimittajan kanssa kilpaileva yritys. Siirrosta on ilmoitettava Järjestelmätoimittajalle etukäteen kirjallisesti. Muunlainen sopimuksen siirtäminen edellyttää Järjestelmätoimittajalta etukäteen saatua kirjallista suostumusta.

15 Sopimuksen voimassaolo ja päättyminen

15.1 Sopimuskausi ja irtisanominen

Tämä sopimus tulee voimaan, kun sopijapuolet ovat allekirjoittaneet sen.

Sopimus on voimassa määräaikaisena [pp.kk.vvvv (n. 10 vuotta allekirjoituksesta)] saakka, minkä jälkeen se on voimassa toistaiseksi.

Sopijapuoli voi kirjallisesti irtisanoa toistaiseksi voimassaolevan sopimuksen noudattaen irtisanomisaikaa. Järjestelmätoimittajan irtisanomisaika on 36 kuukautta ja Asiakkaan irtisanomisaika 12 kuukautta. Irtisanomisajat lasketaan irtisanomisajasta seuraavan kuukauden alusta lukien.

Ilmoitus irtisanomisesta voidaan tehdä myös ennen määräaikaisen sopimuskauden päättymistä, jolloin sopimuksen voimassaolo päättyy aikaisintaan [pp.kk.vvvv (määräaikaisen sopimuskauden päättymispäivä)].

15.2 Sopijapuolen oikeus sopimuksen päättämiseen konkurssin, selvitystilan tai ylivoimaisen esteen perusteella

Sopijapuolella on oikeus päättää tämä sopimus välittömin vaikutuksin, jos toinen sopijapuoli joutuu konkurssiin tai selvitystilaan tai jos toista sopijapuolta kohdannut kohdan 13.4 mukainen ylivoimainen este on kestänyt yli kolme kuukautta. Asiakkaalla on oikeus päättää sopimus tämän kohdan mukaisesti myös siinä tapauksessa, että yli kolme kuukautta kestänyt ylivoimainen este koskee Asiakasta.

15.3 Sopijapuolen oikeus sopimuksen purkamiseen

Asiakkaalla on oikeus purkaa tämä sopimus välittömin vaikutuksin, jos jokin seuraavista perusteista toteutuu:

- Järjestelmätoimittaja syyllistyy olennaiseen sopimusrikkomukseen, eikä, edellyttäen että sopimusrikkomus on korjattavissa, 60 päivän kuluessa Asiakkaan sopimusrikkomusta koskevasta kirjallisesta huomautuksesta korjaa rikkomustaan
- Järjestelmä on ollut kokonaan tai olennaisilta osin yhtäjaksoisesti poissa Tuotantokäytöstä siinä olevan Virheen vuoksi niin pitkään, että sen katsotaan aiheuttavan olennaisen sopimusrikkomuksen
- Järjestelmätoimittaja on rikkonut lainsäädännön noudattamista koskevia velvoitteitaan kohdan 6.19 viimeisen kappaleen mukaisesti.

Järjestelmätoimittajalla on oikeus purkaa tämä sopimus välittömin vaikutuksin, jos Asiakas syyllistyy olennaiseen sopimusrikkomukseen, eikä 60 päivän kuluessa Järjestelmätoimittajan sopimusrikkomusta koskevasta kirjallisesta huomautuksesta korjaa rikkomustaan tai esitä hyväksyttävää suunnitelmaa rikkomuksen korjaamiseksi.

Sopijapuolen tulee ilmoittaa sopimuksen purkamisesta toiselle sopijapuolelle kirjallisesti.

15.4 Sopimuksen ennaaikaisen päättämisen tai purkamisen seuraukset

15.4.1 Neuvotteluvollisuus

Jos sopimus päättyy ennaikaisesti kohdan 15.2 mukaisesti tai puretaan, sopijapuolet neuvottelevat päättymisen tai purkamisen seurauksista liitteen D1 mukaisesti. Alla mainittuja periaatteita noudatetaan siltä osin kuin sopijapuolet eivät pääse neuvotteluissa yksimielisyyteen.

15.4.2 Sovellettavat vahingonkorvausehdot

Vahingonkorvausvastuu sopimuksen päättämisen ja purkutilanteessa määräytyy päättyvän sopimuksen ehtojen mukaisesti. Jos molemmat sopimukset (Toimitussopimus ja Palvelusopimus) päättyvät, sovelletaan molempien sopimusten ehtoja. Jäljempänä mainituilla suoritusvelvollisuutta koskevilla ehdoilla ei ole vaikutusta sopijapuolen oikeuteen vaatia vahingonkorvausta.

15.4.3 Sopimuksen päättämisen tai purkamisen seuraukset, jos sopimus päätetään tai puretaan ennen Pilottiprojektin takuuajan päättymistä

Tätä kohtaa sovelletaan Pilottiprojektin takuuajan päättymiseen saakka.

Jos Asiakas purkaa Palvelusopimuksen sen kohdan 15.3 mukaisesti:

- Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle korvauksen sellaisesta maksamatta olevasta työstä, joka on suoritettu Palvelusopimuksen mukaisesti.
- Järjestelmätoimittaja palauttaa Asiakkaan ennalta maksamat maksut sellaisen Palvelusopimuksen perusteella sovitun työn osalta, jota ei ole suoritettu sopimuksen mukaisesti.
- Asiakas palauttaa kaikki Palvelusopimuksen perusteella hankkimansa lisenssit. Tällöin Järjestelmätoimittaja palauttaa kaikki Palvelusopimuksen perusteella lisensseistä saamansa maksut.
- Asiakkaalla on valintansa mukaan vaihtoehtona lisenssien palautukselle vaihtoehtoinen oikeus jatkaa Järjestelmän mahdollista Tuotantokäyttöä Palvelusopimuksen kohdan 15.9 mukaisesti, saada maksamansa työn lopputulokset, pitää Palvelusopimuksen perusteella hankkimansa lisenssit maksamalla Palvelusopimuksen mukaiset lisenssimaksut ja hankkia Järjestelmätoimittajalta tarvitsemansa lisälisenssit. Tällöin Järjestelmätoimittajalla ei ole vastaavaa palautusvelvollisuutta.
- Asiakkaalla on oikeus päättää myös Toimitussopimus. Jos Toimitussopimus päätetään, Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle korvauksen sellaisesta maksamatta olevasta työstä, joka on

suoritettu Toimitussopimuksen mukaisesti, ja Järjestelmätoimittaja palauttaa Asiakkaan ennalta maksamat maksut sellaisen Toimitussopimuksen perusteella sovitun työn osalta, jota ei ole suoritettu sopimuksen mukaisesti.

Jos Järjestelmätoimittaja purkaa Palvelusopimuksen sen kohdan 15.3 mukaisesti tai sopijapuoli päättää Palvelusopimuksen sen kohdan 15.2 mukaisesti:

- Asiakkaalla on oikeus jatkaa Järjestelmän mahdollista Tuotantokäyttöä Palvelusopimuksen kohdan 15.9 mukaisesti, saada maksamansa työn lopputulokset, pitää Palvelusopimuksen perusteella hankkimansa lisenssit maksamalla Palvelusopimuksen mukaiset lisenssimaksut ja hankkia Järjestelmätoimittajalta tarvitsemansa lisälisenssit.
- Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle korvauksen sellaisesta maksamatta olevasta työstä, joka on suoritettu Palvelusopimuksen mukaisesti.
- Järjestelmätoimittaja palauttaa Asiakkaan ennalta maksamat maksut sellaisen Palvelusopimuksen perusteella sovitun työn osalta, jota ei ole suoritettu sopimuksen mukaisesti.
- Sopijapuolella on oikeus päättää myös Toimitussopimus. Jos Toimitussopimus päätetään, Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle korvauksen sellaisesta maksamatta olevasta työstä, joka on suoritettu Toimitussopimuksen mukaisesti, ja Järjestelmätoimittaja palauttaa Asiakkaan ennalta maksamat maksut sellaisen Toimitussopimuksen perusteella sovitun työn osalta, jota ei ole suoritettu sopimuksen mukaisesti.

15.4.4 Sopimuksen päättämisen tai purkamisen seuraukset, jos sopimus päätetään tai puretaan Pilottiprojektin takuuajan päättymisen jälkeen, ennen Toimitussopimuksen päättymistä

Tätä kohtaa sovelletaan Pilottiprojektin takuuajan päättymisen jälkeen Toimitussopimuksen päättymiseen saakka.

Sopimuksen päättämisen tai purkamisen seuraukset ovat kohdan 15.4.3 mukaiset sillä poikkeuksella, että suoritusten palautusvelvollisuus ei koske lisenssejä ja niistä maksettuja maksuja. Suoritusten palautusvelvollisuus ei koske Projektien, joiden takuu aika on päättynyt, lopputuloksia ja niistä maksettuja maksuja.

15.4.5 Sopimuksen päättämisen tai purkamisen seuraukset, jos sopimus päätetään tai puretaan Toimitussopimuksen päättymisen jälkeen

Tätä kohtaa sovelletaan Toimitussopimuksen päättymisen jälkeen.

Jos sopijapuoli päättää tai purkaa Palvelusopimuksen kohdan 15.2 tai 15.3 mukaisesti:

- Asiakkaalla on oikeus jatkaa Järjestelmän Tuotantokäyttöä Palvelusopimuksen kohdan 15.9 mukaisesti, saada maksamansa työn lopputulokset, pitää Palvelusopimuksen perusteella hankkimansa lisenssit maksamalla Palvelusopimuksen mukaiset lisenssimaksut ja hankkia Järjestelmätoimittajalta tarvitsemansa lisälisenssit.
- Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle korvauksen sellaisesta maksamatta olevasta työstä, joka on suoritettu Palvelusopimuksen mukaisesti.
- Järjestelmätoimittaja palauttaa Asiakkaan ennalta maksamat maksut sellaisen Palvelusopimuksen perusteella sovitun työn osalta, jota ei ole suoritettu sopimuksen mukaisesti.

Sopimuksen päättäminen tai purkaminen ei aiheuta suoritusten palautusvelvollisuutta sopimuksen mukaisesti toteutettujen Jatkuvien Palveluiden osalta, eikä myöskään sellaisten erikseen tilattavien palveluiden osalta, joiden lopputuloksen Asiakas on hyväksynyt ja joiden mahdollinen takuu-aika on päättynyt.

15.5 Sopimuksen osittainen päättäminen

Jos Asiakkaalla on oikeus päättää sopimus ennenaikaisesti kohdan 15.2 mukaisesti tai purkaa sopimus, Asiakas voi vaihtoehtoisesti päättää sopimuksen osittain koskien niitä osia, joihin Järjestelmätoimittajan sopimusrikkomus, ylivoimainen este tai muu sopimuksen päättämiseen liittyvä syy liittyy.

Järjestelmätoimittajalla on vastaava oikeus vain Asiakkaan suostumuksella.

Jos sopijapuoli sopimusehtojen mukaisesti päättää sopimuksen osittain, päättämisen seuraukset kohdistuvat vain päätettyyn osaan sopimuksesta. Jos Toimitussopimus on edelleen voimassa, sopijapuolella on oikeus päättää se vastaavilta osin. Sopimuksen osittaisen päättämisen seuraukset ovat vastaavat kuin sopimuksen purkamisen seuraukset. Sopijapuolet neuvottelevat osittaisen päättämisen seurauksista liitteen D1 mukaisesti.

15.6 Asiakkaan oikeus hinnanalennukseen

Jos Asiakkaalla on oikeus purkaa sopimus, Asiakkaalla on oikeus saada purkamisen sijasta Järjestelmätoimittajalta sopimusrikkomuksen tai ylivoimaisen esteen kohdetta vastaava hinnanalennus.

Hinnanalennus vastaa suuruudeltaan korkeintaan sopimuksen sen osan arvoa, jota Järjestelmätoimittajan sopimusrikkomus tai ylivoimainen este koskee tai joka sen vuoksi muuttuu Asiakkaalle tarpeettomaksi.

15.7 Voimaan jäävät ehdot

Tämän sopimuksen voimassaolon päättymisellä ei ole vaikutusta sellaisten sopimuskohtien voimassaoloon, joiden on tarkoitettu jäädä voimaan sopimuksen voimassaolon päättymisestä huolimatta. Tällaisia kohtia ovat soveltuvin osin esimerkiksi salassapitoa, vastuunrajoitusta, soveltuvaan lainsäädäntöä ja riitojen ratkaisua koskevat kohdat.

15.8 Järjestelmätoimittajan avustamisvelvoite

Järjestelmätoimittajan on Asiakkaan pyynnöstä avustettava Asiakasta ja Tilaajia tämän sopimuksen voimassaolon, palvelun tai sen osan päättyessä riippumatta päättymisen syystä. Avustamisvelvollisuus koskee myös tilannetta, jossa osa Asiakkaan tai Tilaajien sopimuksen kannalta olennaisista tehtävistä siirtyy kolmannen osapuolen hoidettavaksi. Sopijapuolet käsittelevät avustamisvelvollisuuden yksityiskohtaisen sisällön liitteen D1 mukaisesti.

Yksittäinen avustamisjakso alkaa tämän sopimuksen voimassaolon, palvelun tai sen osan päättymispäivästä tai Asiakkaan ilmoittamasta sitä aikaisemmasta ajankohdasta ja jatkuu Asiakkaan antamaan kirjalliseen avustamisjakson päättymisilmoitukseen saakka. Avustamisjakso kestää enintään 24 kuukautta. Sopijapuolet voivat kuitenkin sopia avustamisjakson pidentämisestä. Avustamisjakson kesto lasketaan erikseen jokaisen päättyvän palvelun tai sen osan ja varsinaisen sopimuksen osalta.

Järjestelmätoimittaja sitoutuu koko avustamisjakson ajan Asiakkaan pyytämässä laajuudessa jatkamaan palveluiden tarjoamista tämän sopimuksen ehtojen mukaisesti.

Järjestelmätoimittaja sitoutuu avustamaan Asiakasta ja myötävaikuttamaan kaikkiin kohtuullisin keinoin siihen, että Järjestelmän ja sen sisältämän tietoaineiston sekä palveluiden siirto onnistuu mahdollisimman häiriöttömästi ja sujuvasti, esimerkiksi toimittamalla tietoa, aineistoa, tukea, koulutusta ja konsultointia sekä toimimalla yhteistyössä Asiakkaan, Tilaajien ja muiden toimittajien kanssa. Järjestelmätoimittajan tulee Asiakkaan pyynnöstä ilman erillistä korvausta luovuttaa Järjestelmän sisältämä Asiakkaan tai Tilaajien omistama tietoaineisto Asiakkaalle yleisesti käytetyssä muodossa. Tämän kappaleen velvoitteet ovat voimassa jo ennen avustamisjakson alkamista.

Järjestelmätoimittajalla on oikeus veloittaa tarjoamistaan palveluista Sopijapuolten liitteen D1 mukaisesti sopimalla tavalla. Jos sopijapuolet eivät pääse yksimielisyyteen, sovelletaan lisätöiden hinnoittelua.

15.9 Asiakkaan oikeus jatkaa Järjestelmän käyttöä sopimuksen päättymisen jälkeen

Asiakkaalla on oikeus jatkaa Järjestelmän käyttöä tämän sopimuksen päättymisen jälkeen joko yksin tai valitsemansa kolmannen osapuolen avustuksella liitteen PS1.1 mukaisia lisenssimaksuja vastaan. Käyttöoikeus koskee liitteessä C1 mainittujen Valmisohjelmistojen ja Tuotosten viimeisimpiä versiota, jotka on julkaistu ennen tämän sopimuksen päättymistä. Asiakas voi halutessaan valita viimeisimmän version sijaan sen version, joka Asiakkaalla on sopimuksen päättymishetkellä käytössä.

Asiakkaalla ei ole käytön jatkuessa velvollisuutta ostaa Järjestelmään tai Valmisohjelmistoihin liittyvää ylläpitoa eikä maksaa mitään muitakaan Järjestelmän tai Valmisohjelmistojen käyttöön perustuvia maksuja Järjestelmätoimittajalle tai kolmansille osapuolille.

Asiakkaalla on tämän sopimuksen kohdassa 14 mainituin rajauksin oikeus siirtää tämän kohdan mukainen käyttöoikeus kokonaan tai osittain toiselle oikeushenkilölle, jolle Asiakkaan tehtävät siirtyvät tai vastaava osa niistä siirtyy.

Käyttöön sovelletaan Palvelusopimuksen päättymisestä huolimatta soveltuvin osin alla lueteltuja Palvelusopimuksen kohtia ja muilta osin liitteenä C2 olevia lisenssiehtoja:

- 3.1
- 3.3
- 3.4
- 3.5
- 7.1.1
- 7.1.2
- 7.1.5
- 8.5
- 9.9
- 11.3
- 11.4
- 11.5
- 11.6
- 11.7
- 13.2
- 13.4.

16 Sopimusaineisto ja riitaisuuksien ratkaisu

16.1 Sopimusasiakirjat ja soveltamisjärjestys

Sopimusasiakirjat muodostuvat tästä asiakirjasta, Hankintasopimuksesta ilman sen liitteitä ja seuraavista liitteistä: [liitenumerot päivitetään vastaamaan etusijajärjestystä ennen sopimuksen allekirjoittamista]

A	Määritelmät
PS1.1	Hinnat
PS2.1	Palvelukuvaus
D1	Hallintamalli
N	Kielivaatimukset
B1	Järjestelmän vaatimusmäärittely (päädokumentti)
B13	Apotti Avoin palvelurajapinta (AAP)
B14	Apotti Avoin palvelurajapinta (AAP) vaatimukset
B11	Arkkitehtuurivaatimukset
B9	Tietoturvallisuus
B10	Tietosuoja
B3	Toiminnallisuuskartta
B8	Ei-toiminnalliset vaatimukset
B4	Toiminnalliset vaatimukset
B12	Integraatiot palveluihin ja tietojärjestelmiin (sisältää liitteessä B12 luetellut alaliitteet)
B15	Integraatiot lääkintälaitteisiin
B7	Käyttötapaukset
B16	Sanasto
B17	Kansalliset määrittelyt
E	Salassapito- ja tietoturvasitoumus
PS3	Luettelo alihankkijoista
H	Projektimenetelmät
B5	Terveystuollon palvelumatriisi
B6	Sosiaalihuollon palvelumatriisi ja kuvaukset (sisältää liitteessä B6 luetellut alaliitteet)

L	Teknisten käyttöympäristöjen kuvaus
PS2.2	Palvelusuunnitelma
M	Apotti Avointen Palvelurajapintojen arvioinnin dokumentit (sisältää liitteessä M luetellut alaliitteet)
C1	Lisenssit
C2	Valmisohjelmistojen lisenssiehdot (sisältää liitteessä C2 luetellut lisenssiehdot)
G	Selvitys Järjestelmätoimittajan vakuutuksista
I	Järjestelmätoimittajan soveltuvuusvaatimukset
J	Salassapitosopimuksen vaatimukset
PS1.2	Laskutusta varten tarvittavat tiedot
D2	Yhteystiedot ja yhteyshenkilöt
F	Liikesalaisuudet
B2	Toimintaympäristön volyymitiedot
K	Järjestelmätoimittajan ratkaisukuvaus

Yllä mainitut sopimusasiakirjat täydentävät toisiaan. Mikäli asiakirjat ovat sisällöltään ristiriitaisia, noudatetaan

- ensisijaisesti Hankintasopimusta ilman sen liitteitä
- toissijaisesti tätä asiakirjaa ja Toimitussopimusta ilman sen liitteitä
- kolmanneksi yllä mainittuja liitteitä numerojärjestyksessä pienimmästä suurimpaan. [liitenumerot korjataan myöhemmin vastaamaan liitteiden yllä mainittua järjestystä]

Soveltamisjärjestys Toimitussopimuksen ja tämän sopimuksen välillä riippuu siitä, kumman sopimuksen kohteeseen kyseessä oleva seikka sisältyy. Jos asia on epäselvä, sopijapuolet neuvottelevat siitä liitteen D1 mukaisesti.

Yllä mainitut asiakirjat muodostavat koko sopimuksen sopijapuolten välillä ja korvaavat kaikki mahdolliset aikaisemmat tai samanaikaiset suulliset tai kirjalliset sopimukset, esitykset, neuvottelut, hankintamenettelyn aikana syntyneet dokumentit, muut lisäehdot ja vastaavat yhteydenpidot osapuolten välillä. Jos tämän sopimuksen jonkin osan todetaan olevan mitätön, täytäntöönpanokelvoton tai virheellinen, kyseisen osan katsotaan olevan merkityksetön, eikä se vaikuta sopimuksen muiden ehtojen voimassaoloon. Jos sopijapuoli luopuu jonkin ehdon vaatimisesta, sen ei katsota merkitsevän luopumista kyseisen ehdon tai muiden ehtojen täytäntöönpanosta tulevaisuudessa.

16.2 Sovellettava lainsäädäntö ja riitaisuuksien ratkaisu

Tähän sopimukseen sovelletaan Suomen lainsäädäntöä sen lainvalintasäännöksiä lukuun ottamatta.

Tästä sopimuksesta johtuvat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti sopijapuolten välisissä neuvotteluissa. Ellei neuvotteluissa löydetä ratkaisua, ratkaistaan erimielisyydet Helsingin käräjäoikeudessa.

Asiakas voi kuitenkin yksipuolisesti päättää, että tästä sopimuksesta aiheutuva yksittäinen riita ratkaistaan lopullisesti välimiesmenettelyssä Keskuskauppakamarin välimiesmenettelysääntöjen mukaisesti. Välimiesoikeus on tällöin kolmijäseninen, ja välimiesmenettelyn paikka on Helsinki. Välimiesmenettely on suomenkielinen, mutta välimiesoikeus voi ottaa vastaan todisteita ja todistelua myös englannin kielellä.

Edellä mainitusta Asiakkaan yksipuolisesta päätösoikeudesta huolimatta samaa yksittäistä riita-asiaa koskevat mahdolliset vastakanteet käsitellään aina siinä forumissa, jossa alkuperäinen kanne on vireillä.

17 Sopimuskappaleet ja allekirjoitukset

Tätä sopimusta on tehty kaksi samansisältöistä suomenkielistä kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle. Suomenkielisen sopimusasiakirjan sisältö on ristiriitatilanteessa ensisijainen käännöksiin verrattuna.